

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ**

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου
Ιωαννίνων**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΩΗΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΡΩΗΝ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η Επίδραση της Πανδημίας σε Επιχειρήσεις Εστίασης του
Νομού Θεσπρωτίας**

Μπέλλος Ευάγγελος (ΑΜ:18318) & Αναστασόπουλος Βασίλειος (ΑΜ:17328)

Επιβλέπων Καθηγητής: Γιώτης Γεώργιος

ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ, Ιούνιος 2021

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ**

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου
Ιωαννίνων**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΩΗΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΡΩΗΝ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η Επίδραση της Πανδημίας σε Επιχειρήσεις Εστίασης του
Νομού Θεσπρωτίας**

Μπέλλος Ευάγγελος (ΑΜ:18318) & Αναστασόπουλος Βασίλειος (ΑΜ:17328)

Επιβλέπων Καθηγητής: Γιώτης Γεώργιος

ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ, Ιούνιος 2021

**The Impact of the Pandemic on Food and Beverages Companies in
the Prefecture of Thesprotia**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Τόπος, Ημερομηνία

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Επιβλέπων καθηγητής
Γεώργιος Γιώτης
- Μέλος επιτροπής
Ναούμ Μυλωνάς
- Μέλος επιτροπής
Ευαγγελία Παπαδιονυσίου

Ο/Η Προϊστάμενος/η του Τμήματος

Όνομα Επίθετο,

τίτλος, βαθμίδα

Υπογραφή

© ΜΠΕΛΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ & ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ,
2021.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Μπέλλος Ευάγγελος

Αναστασόπουλος Βασίλειος

Υπογραφή

Υπογραφή

Ευχαριστίες

Εκφράζουμε τις ευχαριστίες μας στον επιβλέποντα καθηγητή μας κ. Γιώτη Γεώργιο για την ακαδημαϊκή βοήθεια και καθοδήγηση που λάβαμε καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μας. Τέλος, θέλουμε να ευχαριστήσουμε την οικογένεια μας για την προσωπική στήριξη που λάβαμε κατά τη διάρκεια φοίτησής μας.

Περίληψη

Αυτή η έρευνα διερευνά τις επιπτώσεις της νέας νόσου κορονοϊού, που αναφέρεται επίσης ως πανδημία COVID-19, στη βιομηχανία της εστίασης. Εξετάζει τόσο τις βραχυπρόθεσμες όσο και τις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της πανδημίας και σκιαγραφεί στρατηγικές για τη μείωση των πιθανών συνεπειών αυτών των επιπτώσεων. Για το σκοπό αυτό, χρησιμοποιούμε μια ποσοτική, μεθοδολογία συλλέγοντας δεδομένα από 40 επιχειρήσεις εστίασης στη Θεσπρωτία. Τα ευρήματα δείχνουν ότι οι βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις αυτής της πανδημίας, όπως η έλλειψη κεφαλαίου κίνησης και οι περιορισμένες δραστηριότητες αποπληρωμής υποχρεώσεων, είναι σοβαρές, ενώ οι μεσοπρόθεσμες έως μακροπρόθεσμες επιπτώσεις διαφαίνονται να είναι περίπλοκες και αβέβαιες. Μακροπρόθεσμα, διάφορες μετρήσεις απόδοσης, όπως η απόδοση της επένδυσης από τις επιχειρήσεις, η συμβολή των επιχειρήσεων στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) και το μέγεθος των εργαζομένων, αναμένεται να μειωθούν. Επιπλέον, οι εταιρείες ενδέχεται να χρειαστεί να αναδιαρθρώσουν την αλυσίδα εφοδιασμού τους και να δημιουργήσουν σχέσεις με νέους διανομείς και εμπορικούς εταίρους. Η μελέτη προτείνει διάφορες στρατηγικές που μπορούν να υιοθετήσουν οι διαχειριστές σε αυτόν τον τομέα για να βελτιώσουν την ανθεκτικότητα στο μεταβαλλόμενο περιβάλλον κατά τη διάρκεια και μετά την εποχή του COVID-19. Ενώ αυτή η έρευνα είναι επίκαιρη και συμβάλλει τόσο στη θεωρία όσο και στην πρακτική, δεν αφορά όμως μεγάλες εταιρείες στη βιομηχανία τροφίμων και ποτών. Επομένως, οι επιπτώσεις και οι στρατηγικές που προσδιορίζουμε ενδέχεται να μην ισχύουν για μεγαλύτερες εταιρείες.

Λέξεις-κλειδιά: Πανδημία, Εστίαση, Θεσπρωτία

Abstract

This Dissertation investigates the effects of the new coronavirus disease, also referred to as COVID-19 pandemic, on the catering industry. It examines both the short-term and medium-term and long-term effects of the pandemic and outlines strategies to reduce the potential consequences of these effects. For this purpose, we use a quantitative, methodology collecting data from 40 catering companies in Thesprotia. The findings show that the short-term effects of this pandemic, such as the lack of working capital and limited liability repayment activities, are severe, while the medium to long-term effects appear to be complex and uncertain. In the long run, various performance metrics, such as business return on investment, business contribution to gross domestic product (GDP) and employee size, are expected to decline. In addition, companies may need to restructure their supply chain and build relationships with new distributors and trading partners. The study proposes various strategies that managers can adopt in this area to improve resilience to the changing environment during and after the COVID-19 era. While this research is new and contributes to both theory and practice, it does not consider large companies in the food and beverage industry. Therefore, the impacts and strategies we identify may not apply to larger companies.

Keywords: Pandemic, Food and beverages, Thesprotia

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	10
Εισαγωγή	11
Κεφάλαιο 1. Η πανδημία COVID-19	14
1.1 Η πανδημία.....	14
1.2 Επιδράσεις της πανδημίας.....	15
1.2.1 Προκλήσεις που σχετίζονται με δεδομένα και μετρήσεις.....	15
1.2.2 Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τον αντίκτυπο στην απασχόληση και τον ρόλο των πολιτικών	17
Κεφάλαιο 2. Επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στη βιομηχανία τροφίμων	25
2.1 Παγκόσμιος αντίκτυπος	25
2.2 Έλεγχοι κινδύνου	26
Κεφάλαιο 3. Η πανδημία στην Ελλάδα	28
3.1 Η εξάπλωση του ιού και τα μέτρα καραντίνας	28
3.2 Οικονομικά μέτρα και μέτρα μετριασμού της πανδημίας	31
Κεφάλαιο 4. Η έρευνα	34
4.1 Ταυτότητα έρευνας	34
4.2. Αποτελέσματα.....	34
4.2.1 Δημογραφικά.....	34
4.2.2 Απόψεις για την επίδραση της πανδημίας στην εστίαση	38
Κεφάλαιο 5. Συμπεράσματα	53
Βιβλιογραφία	55
Ξενόγλωσση βιβλιογραφία.....	55
Ξενόγλωσσοι δικτυακοί σύνδεσμοι	60
Παράρτημα.....	65

Εισαγωγή

Η πανδημία COVID-19 είχε δραματικές συνέπειες για τις οικονομίες και τις αγορές εργασίας σε όλο τον κόσμο. Η πανδημία ήταν μοναδική στο σοκ τόσο της προσφοράς όσο και της ζήτησης. Για τον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού, οι κυβερνήσεις εισήγαγαν διάφορα μέτρα περιορισμού και καραντίνας που έκλεισαν τις επιχειρήσεις και απομάκρυναν τους εργαζόμενους από τη δουλειά τους. Ταυτόχρονα, σημειώθηκαν σημαντικές μειώσεις στη ζήτηση παρά τις μεγάλες κρατικές επιδοτήσεις σε επιχειρήσεις, εργαζόμενους και νοικοκυριά σε πολλές χώρες. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Παγκόσμιας Τράπεζας τον Ιούνιο, το παγκόσμιο ΑΕγχΠ αναμένεται να μειωθεί κατά 5% το 2020, ενώ η μείωση εκτιμάται σε 7% στις προηγμένες οικονομίες (Παγκόσμια Τράπεζα, 2020). Η ΔΟΕ εκτιμά ότι η μείωση της ζήτησης εργασίας το δεύτερο τρίμηνο του 2020 σε σύγκριση με το τελευταίο τρίμηνο του 2019 θα ισοδυναμεί με την απώλεια περίπου 400 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας παγκοσμίως (ΔΟΕ, 2020γ). Ο ΟΟΣΑ αναμένει ότι η συνολική ανεργία στα κράτη μέλη θα είναι διψήφια για το υπόλοιπο του 2020, υπερδιπλάσια από το ποσοστό ανεργίας 5,3% το πρώτο τρίμηνο του έτους (ΟΟΣΑ, 2020).

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να ερευνήσουμε πώς επηρέασε η πανδημία τις επιχειρήσεις εστίασης στο Νομό Θεσπρωτίας. Η Θεσπρωτία, ως μέρος της ευρύτερης περίπτωσης ολόκληρης της χώρας, είναι μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα περίπτωση, τόσο λόγω της κατάστασής της πριν από την άφιξη του COVID-19 όσο και λόγω του τρόπου αντιμετώπισης της πανδημίας.

Η Ελλάδα εισήλθε στην τρέχουσα κρίση, την περίοδο που διαφαινόταν ότι βγαίνει τελικά από την παρατεταμένη και βαθιά ύφεση που είχε υποστεί από τότε που η οικονομική κρίση ξεκίνησε, περισσότερο από μια δεκαετία νωρίτερα. Μετά την πτώση κάθε έτους από το 2008 έως το 2013, το πραγματικό ΑΕΠ της Ελλάδας αυξήθηκε συγκρατημένα από το 2014, με ετήσια αύξηση περίπου 2% το 2018 και το 2019. Ταυτόχρονα, οι συνθήκες της αγοράς εργασίας, ενώ ήταν ακόμη δύσκολες, βελτιώθηκαν. Αφού κορυφώθηκε πάνω από 27% το 2013, το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε αργά αλλά σταθερά στο 14,3% το Μάρτιο του τρέχοντος έτους, το χαμηλότερο μηνιαίο ποσοστό σε μια δεκαετία. Σε αυτό το σημείο, η χώρα αντιμετώπισε με επιτυχία την πανδημία. Ενώ πολλές γειτονικές χώρες έχουν βιώσει ραγδαία κλιμάκωση περιπτώσεων και θανάτων με αποτέλεσμα σοβαρές επιβαρύνσεις στα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης, ως επί το πλείστον η Ελλάδα κατάφερε να

αποφύγει δυσκολίες αυτού του μεγέθους. Από τα μέσα Ιουλίου, η Ελλάδα είχε λιγότερες από 4.000 επιβεβαιωμένες περιπτώσεις, οι οποίες, κατά κεφαλήν, είναι περίπου το ένα εικοστό του ποσοστού στην Ισπανία και το ένα δέκατο του Ιταλικού ποσοστού. Λιγότεροι από 200 θάνατοι έχουν αποδοθεί στον ιό, περίπου το ένα τρίτο του ποσοστού στην Ιταλία και την Ισπανία.

Αυτοί οι αριθμοί υποδηλώνουν μια άμεση ανταπόκριση της κυβέρνησης μετά την επιβεβαίωση της πρώτης υπόθεσης στις 26 Φεβρουαρίου. Μετά από αυτό, και μέσα σε ένα σχετικά γρήγορο χρονικό διάστημα, το αρχικό lockdown έκλεισε δημόσιες επιχειρήσεις, ιδιωτικούς χώρους εργασίας, καταστήματα εστίασης, σχολεία και χώρους λατρείας, απαγόρευσε ταξίδια και δημόσιες συγκεντρώσεις με αποκορύφωση στις 23 Μαρτίου την έκτακτη επιβολή του γενικού lockdown με σημαντικούς περιορισμούς στην κυκλοφορία και μετακίνηση των πολιτών σε ολόκληρη την επικράτεια, πλην συγκεκριμένων εξαιρέσεων (τελικά καταργήθηκε στις 4 Μαΐου). Η αντίδραση της κυβέρνησης ήταν άμεση με την εισαγωγή μιας σειράς από πακέτα οικονομικών μέτρων για να βοηθήσει τους εργοδότες και τους εργαζομένους να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της καραντίνας. Αυτά περιελάμβαναν διάφορες μορφές φορολογικής απαλλαγής ή αναστολής για τις επιχειρήσεις, επεκτάσεις παροχών ανεργίας, οικονομική στήριξη και κάλυψη κοινωνικής ασφάλισης για υπαλλήλους των οποίων οι συμβάσεις έχουν ανασταλεί, οικονομική υποστήριξη για τους αυτοαπασχολούμενους και απαγορεύσεις απόλυσης για επιχειρήσεις που κλείνουν με κρατική εντολή.

Ωστόσο, όπως και στα άλλα κράτη, η πανδημία και οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν έχουν σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις στην Ελλάδα. Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) αναφέρει ότι το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 1,6% το πρώτο τρίμηνο σε σύγκριση με το τέταρτο τρίμηνο του 2019. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει ότι η οικονομική δραστηριότητα την θερινή σεζόν θα μειωθεί κατά 9% το 2020. Επίσης αναμένεται σημαντική επιδείνωση των συνθηκών στην αγορά εργασίας.

Η σημαντικότητα αυτής της μελέτης έγκειται στην έλλειψη αντίστοιχων μελετών για τη χώρα μας. Η κύρια εμπειρική συμβολή που κάνουμε με αυτή την εργασία είναι να περιγράψουμε με λεπτομέρειες πώς επηρεάστηκε ο κλάδος της εστίασης στη Θεσπρωτία, από την πανδημία. Βασιζόμενοι σε πρωτογενή δεδομένα, αναμένεται να επιβεβαιωθεί το προφανές: η μείωση του τζίρου κατά την πρώτη καραντίνα, η ελαφρά

επάνοδός του κατά το καλοκαίρι και σχεδόν καταστροφή του κλάδου κατά τη δεύτερη καραντίνα, περίοδο κατά την οποία γράφεται η παρούσα εργασία.

Κεφάλαιο 1. Η πανδημία COVID-19

1.1 Η πανδημία

Η πανδημία COVID-19, προκλήθηκε από τον κορονοϊό SARS-CoV-2 και χαρακτηρίζεται από την σοβαρή οξύ αναπνευστική λοίμωξη. Ξεκίνησε από την πόλη Ουχάν της Κίνας. Τον Ιανουάριο του έτους 2020 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε την κατάσταση έκτακτης ανάγκης για την δημόσια υγεία, λόγω της ραγδαίας εξάπλωσης του νέου ιού. Από τις 12 Ιανουαρίου 2021, έχουν επιβεβαιωθεί περισσότερα από 91,2 εκατομμύρια κρούσματα, με 1,95 εκατομμύρια θανάτους να αποδίδονται στον ιό.

Η κλινική εικόνα διαφέρει στα συμπτώματα και στην βαρύτητα των συμπτωμάτων. Δηλαδή, υπάρχουν τα ασυμπτωματικά άτομα τα οποία μπορούν να μεταδώσουν τον ιό πολύ εύκολα και γρήγορα. Από την άλλη, μπορούν να εμφανιστούν ελαφριά συμπτώματα, μέχρι και βαριές λοιμώξεις που μπορούν να οδηγήσουν σε πνευμονία, σε αναπνευστική ανεπάρκεια όπου ο οργανισμός δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες για οξυγόνο και έπειτα στον θάνατο.

Η μετάδοσή του πραγματοποιείται κυρίως μέσω των σταγονιδίων όταν δύο άτομα βρίσκονται σε απόσταση λιγότερο των δύο μέτρων, αλλά μεταδίδεται επίσης και μέσω του αέρα, όπου παραμένει έως 3 ώρες. Παράγοντες επιμόλυνσης αποτελούν ο βήχας, το φτέρνισμα και η δυνατή ομιλία, προωθώντας την δίοδο του ιού στην στοματική ή ρινική κοιλότητα, ακόμα και στους οφθαλμούς. Μπορεί επίσης να μεταδοθεί μέσω μολυσμένων επιφανειών, επειδή μπορεί να παραμείνει μέχρι 24 ώρες σε χαρτί και 72 ώρες σε πλαστικό και μέταλλο. Οι άνθρωποι παραμένουν μεταδοτικοί για έως και δύο εβδομάδες, ακόμη και αν δεν παρουσιάζουν κάποια συμπτώματα (CDC, 2020).

Οι συστάσεις προληπτικών μέτρων περιλαμβάνουν την στρατηγική κοινωνικής αποστασιοποίησης, την μάσκα προσώπου, τον εξαερισμό κοινόχρηστων χώρων και το φιλτράρισμα του αέρα με ειδικά φίλτρα. Επίσης, έχει τονιστεί ιδιαίτερα η σημασία της υγιεινής των χεριών, της απολύμανσης επιφανειών και εκτός αυτού, έχουν δοθεί οδηγίες για την κάλυψη του στόματος κατά το φτέρνισμα ή τον βήχα. Τέλος, έχουν αναπτυχθεί ειδικά πρωτόκολλα παρακολούθησης και αυτομόνωσης, κυρίως για μολυσμένα άτομα. Στην Ευρώπη εγκρίθηκαν τέσσερα εμβόλια, τα οποία διακρίνονται σε mRNA εμβόλια και σε εμβόλια ανασυνδυασμένου ιού. Παράλληλα, ερευνώνται

θεραπείες που επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση των συμπτωμάτων. Αρχές σε όλο τον κόσμο ανταποκρίθηκαν άμεσα με περιορισμούς ταξιδιών και την παύση δραστηριοτήτων, με την εφαρμογή καραντίνας, με αυξημένους ελέγχους και τεστ σε δημόσιους χώρους και σε χώρους εργασίας. Επίσης, η ανίχνευση επαφών των μολυσμένων ατόμων διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο, στην πρόληψη κατά του ιού.

Οι αντιδράσεις στην πανδημία έχουν οδηγήσει σε παγκόσμια κοινωνική και οικονομική διαταραχή (IMF Blog, 2020). Το γεγονός αυτό στηρίζεται από τις απαγορεύσεις κοινωνικών συναθροίσεων, των εθνικών επαιτειών και των θρησκευτικών εορτών. Αναστάτωση προκάλεσαν επίσης, η εκτεταμένη έλλειψη πόρων που επιδεινώθηκε από την αγορά πανικού, και την ελλείψεις τροφίμων και προϊόντων πρώτης ανάγκης. Πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα έχουν κλείσει πλήρως ή εν μέρει. Η παραπληροφόρηση μέσω των κοινωνικών μέσων και των μέσων μαζικής ενημέρωσης οδήγησε τους ανθρώπους στον πανικό και στην αβεβαιότητα. Υπήρξαν περιστατικά ξеноφοβίας και διακρίσεων εναντίον ανθρώπων ασιατικής καταγωγής και ατόμων που προέρχονται από περιοχές με υψηλά ποσοστά μόλυνσης (Lee J, Yadav, 2020).

1.2 Επιδράσεις της πανδημίας

1.2.1 Προκλήσεις που σχετίζονται με δεδομένα και μετρήσεις

Η πανδημία SARS-CoV-2 επηρέασε την παγκόσμια οικονομία και την αγορά εργασίας με ραγδαία ταχύτητα, απαιτώντας από τις αρμόδιες αρχές να ανταποκρίνονται άμεσα στις συνεχώς και γρήγορα μεταβαλλόμενες συνθήκες, ώστε να σχεδιάσουν κατάλληλα και έγκαιρα πολιτικά πρωτόκολλα τα οποία θα βοηθήσουν στην οργάνωση και τον απαιτούμενο προσανατολισμό την οικονομίας κάθε χώρας. Ωστόσο, οι διαταραχές που προκλήθηκαν από την πανδημία και η ταχύτητα με την οποία εξαπλώθηκε η κρίση έδειξαν ότι οι μέθοδοι επίλυσης της κρίσης και οι μέθοδοι παρακολούθησης της αγοράς εργασίας ενδέχεται να έχουν σημαντικές ελλείψεις σε αυτό το πλαίσιο. Για παράδειγμα, ακόμη και τυπικές έρευνες που έγιναν στις Ηνωμένες Πολιτείες για να δώσουν ειδικές πληροφορίες στους ιθύνοντες για την παρακολούθηση της αγοράς εργασίας, δεν συμβαδίζουν με την ταχεία εξάπλωση του ιού και την κρίση που προκάλεσε (Cajner *et al*, 2020).

Η εγκυρότητα των ερευνών έχει επηρεαστεί από τα μέτρα κοινωνικής απόστασης και την πρόληψη της μετάδοσης του ιού, καθώς τα μέτρα αυτά έχουν επηρεάσει διάφορες δραστηριότητες και λειτουργίες σε όλο τον κόσμο που σχετίζονται με την διεξαγωγή ποιοτικών και αξιόπιστων ερευνητικών δεδομένων. Η ΔΟΕ (2020β) σε μελέτη της έδειξε ότι η συλλογή και ο διαχωρισμός δεδομένων καθώς και η ανάλυση τους έχουν επηρεαστεί σε πολλές χώρες. Έχουν γίνει απαραίτητες προσαρμογές σε εργαλεία έρευνας, μεθόδους συλλογής δεδομένων και σχήματα στάθμισης για την αντιμετώπιση ζητημάτων που σχετίζονται με χαμηλά ποσοστά απόκρισης στις έρευνες. Ακόμη και με αυτές τις προσαρμογές, τα ποσοστά απόκρισης έχουν μειωθεί σε πολλές περιπτώσεις. Το Γραφείο Στατιστικής Έρευνας των Ηνωμένων Πολιτειών απέδειξε ότι το ποσοστό ανταπόκρισης στην έρευνα που αφορά την ικανοποίηση από τους θεσμούς το Μάιο 2020 ήταν 69%, σε σύγκριση με το μέσο όρο 75% μεταξύ Μαρτίου 2019 και Φεβρουαρίου 2020. Το αντίστοιχο ποσοστό συμμετοχής στην έρευνα για την κατάσταση των νοικοκυριών τον Μάιο του 2020 ήταν 67%, σε σύγκριση με το μέσο όρο 82% τους δώδεκα μήνες που προηγήθηκαν (BLS, 2020).

Επιπλέον, η εστίαση στη φύση των μη αποκρίσεων στις έρευνες του Μαρτίου και του Απριλίου 2020, κατά τους Montenovo *et al.* (2020) δείχνουν ότι οι μειώσεις των απαντήσεων σε αυτούς τους δύο μήνες δεν ήταν τυχαίες. Οι συγκεκριμένες διαταραχές που προκύπτουν από την κρίση σημαίνουν επίσης ότι οι επίσημοι ορισμοί της αγοράς εργασίας ενδέχεται να μην επαρκούν για την πλήρη αξιοποίηση της δυναμικής της αγοράς εργασίας υπό την πανδημία. Για παράδειγμα, δεδομένων των διαφορετικών μορφών περιορισμών κινητικότητας και μέτρων κοινωνικής απόστασης που ισχύουν σήμερα, οι διακυμάνσεις της ανεργίας μπορεί να είναι παραπλανητικές. Στην πραγματικότητα, στην εποχή του COVID19, οι αργές αυξήσεις της ανεργίας μπορούν να συνυπάρξουν με σημαντικές απώλειες θέσεων εργασίας. Αυτό συμβαίνει επειδή οι άνεργοι, παρά το γεγονός ότι ενδιαφέρονται να εργαστούν, μπορεί να μην αναζητούν ενεργά εργασία λόγω οικονομικών περιορισμών ή του αντιληπτού κινδύνου να προσβληθεί από την ασθένεια στο χώρο εργασίας. Επομένως, πέρα από την ανάλυση των τάσεων απασχόλησης, ανεργίας και εργατικού δυναμικού, καθίσταται σημαντικό να κατανοήσουμε πλήρως τη δυναμική της αγοράς εργασίας κατά τη διάρκεια της κρίσης (ΔΟΕ, 2020β · Αβραάμ, 2020 · Χάμερμεζ, 2020).

Έχουν γίνει πολλές προσπάθειες τους τελευταίους μήνες για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων (Kahn *et al.*, 2020; Campello *et al.*, 2020; Hensvick *et al.* 2020).

Κάποιοι ερευνητές έχουν αξιοποιήσει δεδομένα απασχόλησης του ιδιωτικού τομέα, συγκεκριμένα, τα στοιχεία μισθοδοσίας (Cajner *et al*, 2020. Kurman *et al*, 2020) ή δεδομένα από τις καθημερινές αγορές (Coibion *et al*, 2020). Συνδυάζοντας αυτά τα δεδομένα με πληροφορίες από παραδοσιακές πηγές δεδομένων ή επαυξάνοντας αυτά τα δεδομένα με πρόσφατα συλλεγμένες πληροφορίες σχετικές με τον COVID, μπόρεσαν να παράσχουν έγκαιρα και λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τις επιπτώσεις της κρίσης στην αγορά εργασίας.

1.2.2 Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τον αντίκτυπο στην απασχόληση και τον ρόλο των πολιτικών

Συνδυάζοντας δεδομένα από έρευνες, πηγές διοικητικού δικαίου και πηγές παγκόσμιων στατιστικών σε πραγματικό χρόνο (π.χ. χρηματιστήριο, δαπάνες, κατανάλωση), η ΔΟΕ εκτιμά μεγάλες μειώσεις στην απασχόληση λόγω της πανδημίας. Για να αντιμετωπίσει τα δεδομένα και τις μεθοδολογικές προκλήσεις που θέτει η πανδημία, η ΔΟΕ έχει αναπτύξει ένα μοντέλο που ονομάζεται "τώρα", το οποίο παρέχει στατιστικές προβλέψεις σε πραγματικό χρόνο με βάση τις πρωτογενείς και δευτερεύουσες πηγές συλλογής δεδομένων (ILOa, 2020). Με βάση αυτό το μοντέλο, η ΔΟΕ εκτιμά ότι μεταξύ Απριλίου και Ιουνίου 2020, μόνο στην Ευρώπη, σημειώθηκε μείωση των ωρών εργασίας που αντιστοιχούν σε 37 εκατομμύρια θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης σε σύγκριση με το τελευταίο τρίμηνο του 2019. Οι προβλέψεις για το δεύτερο εξάμηνο του 2020 είχαν έδειξε ότι ακόμη και στο πιο αισιόδοξο σενάριο, οι ώρες εργασίας θα απέχουν ακόμη από τα επίπεδα πριν από την πανδημία. Ο ΟΟΣΑ υπολόγισε ότι η ανεργία στις χώρες του ΟΟΣΑ θα ήταν στο 11,5% στα μέσα του 2020, διπλάσια από τα επίπεδα στο τέλος του 2019. Οι προβλέψεις για το υπόλοιπο του έτους συνέχισαν να δείχνουν ποσοστά ανεργίας πολύ υψηλότερα από ό, τι πριν από την επιδημία (ΟΟΣΑ, 2020).

Ωστόσο, η ΔΟΕ (2020γ) δείχνει ότι η απώλεια ωρών εργασίας δεν οφείλεται σε σημαντικές απώλειες θέσεων εργασίας στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Κορέα. Πιο συγκεκριμένα, η πλειονότητα των εργαζομένων, αν και εργάζονταν λιγότερες ώρες, ήταν σε θέση να διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας τους. Άτομα που σταμάτησαν να εργάζονται κατά τη διάρκεια της πανδημίας, κυρίως στον τομέα της τροφοδοσίας και της λιανικής, μπόρεσαν να εξασφαλίσουν τη δουλειά τους μετά την άρση των περιορισμών. Ως αποτέλεσμα, η ανεργία δεν έχει επηρεαστεί σημαντικά σε αυτές τις

χώρες. Οι επιπτώσεις των μειωμένων ωρών εργασίας ποικίλλουν σημαντικά στον Καναδά και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Στον Καναδά, σχεδόν το ήμισυ της μείωσης των ωρών εργασίας οφείλεται σε άτομα που έχουν χάσει τη δουλειά τους. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, αντίστοιχα, οφειλόταν στα δύο τρίτα της μείωσης των ωρών εργασίας. Συγκρίνοντας αυτές τις δύο χώρες, περισσότεροι άνθρωποι είχαν υποστεί προσωρινή απόλυση στον Καναδά, ενώ η πλειονότητα οδηγούσε στην ανεργία στις Ηνωμένες Πολιτείες. Επιπλέον, αυτές οι διαταραχές δεν επηρέασαν όλους τους εργαζομένους και τους τομείς της οικονομίας εξίσου. Εκτιμάται ότι οι γυναίκες, οι μετανάστες, οι νέοι, οι άτυποι εργαζόμενοι και ορισμένοι ευάλωτοι τομείς και επαγγέλματα έχουν πληγεί ιδιαίτερα από την κρίση (ILOa, 2020, ΟΟΣΑ, 2020).

Οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν για την ανακούφιση της πανδημίας που προκαλείται από την πανδημία ενδέχεται να έχουν διαδραματίσει ρόλο στον τρόπο με τον οποίο οι αγορές εργασίας ανταποκρίθηκαν σε διαφορετικές χώρες. Οι Gentilini *et al.* (2020) δείχνουν ότι από την αρχή της επιδημίας, 200 χώρες έχουν εφαρμόσει περισσότερα από 1.000 μέτρα κοινωνικής προστασίας και απασχόλησης για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας. Ενώ οι περισσότερες από αυτές τις παρεμβάσεις ήταν προγράμματα χρηματοοικονομικής στήριξης, αρκετές χώρες εισήγαγαν επίσης πολιτικές που επικεντρώθηκαν ειδικά στον μετριασμό των επιπτώσεων της κρίσης στην αγορά εργασίας: 64 χώρες παρείχαν επιδόματα ανεργίας, 53 επιδοτήσεις κοινωνικής ασφάλισης, 69 επιδοτήσεις μισθών, 24 προσαρμογές στην αγορά και 10 διευκολύνσεις για τον χρόνο εργασίας.

Ταυτόχρονα, αρκετές χώρες έχουν επικεντρωθεί σε πολιτικές και προγράμματα που στοχεύουν στη διατήρηση υφιστάμενων εργασιακών σχέσεων, τα οποία συχνά εφαρμόζονται μέσω της παροχής επιδοτήσεων μείωσης θέσεων εργασίας και άλλων δαπανών στους εργοδότες. Έχουν επίσης ληφθεί μέτρα για τον περιορισμό των απολύσεων, όπως στη Νέα Ζηλανδία, τη Γερμανία, τη Δανία, τη Γαλλία και την Ελβετία. Εδώ τα ποσοστά πρωτοκόλλων και προγραμμάτων διατήρησης θέσεων εργασίας ήταν αρκετά υψηλά. Οι ακόλουθες χώρες έχουν επικεντρωθεί στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας στους εργαζόμενους με την επέκταση των συστημάτων ασφάλισης ανεργίας. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, το Ισραήλ, τη Νορβηγία, τον Καναδά και την Ιρλανδία, το σύστημα ασφάλισης ανεργίας έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης. Ενώ οι προβλέψεις, τα διοικητικά δεδομένα και η έρευνα δείχνουν ότι οι αυξήσεις της ανεργίας ήταν

ελάχιστες για την πρώτη ομάδα χωρών, η ανεργία αυξήθηκε σημαντικά για τη δεύτερη ομάδα (Rothwell, 2020, ΟΟΣΑ, 2020).

Μεγάλο μέρος της έρευνας τους τελευταίους μήνες επικεντρώθηκε στην καλύτερη κατανόηση του αντίκτυπου του COVID19 στις αγορές εργασίας σε συγκεκριμένες χώρες, με ιδιαίτερη προσοχή στον εντοπισμό ομάδων που πλήττονται σοβαρά από την κρίση και θέτουν σε κίνδυνο τις θέσεις εργασίας τους. Ένας αυξανόμενος αριθμός εγγράφων επικεντρώθηκε επίσης στον αντίκτυπο της πανδημίας στις μικρές επιχειρήσεις, στον ρόλο των πολιτικών στη διαμόρφωση της δυναμικής της αγοράς εργασίας και στις πιθανές αλλαγές που προκαλούνται από σοκ στις συμπεριφορές της αγοράς εργασίας, όπως η αναζήτηση εργασίας. Μελέτες που εστιάζουν στις Ηνωμένες Πολιτείες δείχνουν ότι σημαντικές απώλειες θέσεων εργασίας καταγράφηκαν τον Μάρτιο και τον Απρίλιο, με κάποια αρχικά σημάδια ανάκαμψης τον Μάιο, αλλά φαίνεται να έχουν επιβραδυνθεί μέχρι τα τέλη Ιουνίου. Τα δεδομένα τόσο από τις τυπικές έρευνες (Béland *et al.*, 2020a, Cowan, 2020) όσο και από τον ιδιωτικό τομέα (Coibion *et al.*, 2020; Cajner *et al.* 2020) δείχνουν πρωτοφανείς μειώσεις στην απασχόληση, αύξηση της ανεργίας και μείωση της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό.

Μεταξύ Φεβρουαρίου και Απριλίου 2020, εκτιμήθηκε ότι τουλάχιστον 20 εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν τη δουλειά τους (Coibion *et al.*, 2020; Cajner *et al.* 2020). Αυτά τα μοτίβα συνοδεύτηκαν από σημαντικές μειώσεις των θέσεων εργασίας που δημοσιεύτηκαν από εταιρείες (Kahn *et al.*, 2020; Campello *et al.*, 2020). Οι εκτιμήσεις που βασίζονται σε έρευνες πληθυσμού σε πραγματικό χρόνο καταγράφουν ισχυρές αυξήσεις στην απασχόληση και μειώσεις της ανεργίας τον Μάιο με το μεγαλύτερο μέρος να καταγράφεται τον Ιούνιο. Ωστόσο, τα τρέχοντα στοιχεία είναι ακόμη πολύ χαμηλότερα από τα επίπεδα πριν από το COVID (Bick and Blanding, 2020).

Αυτά τα ευρήματα επιβεβαιώνονται από μελέτες που εστιάζονται σε μικρές επιχειρήσεις. Οι Kurman *et al.* (2020) διαπίστωσαν ότι μέχρι τα μέσα Απριλίου η απασχόληση σε μικρές επιχειρήσεις στον τομέα των υπηρεσιών μειώθηκε κατά 60%, ισοδύναμη με την απώλεια 18,2 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας. Ωστόσο, από τα μέσα Απριλίου έως τον Ιούνιο, περισσότερες από τις μισές κλειστές επιχειρήσεις άνοιξαν ξανά, με αποτέλεσμα 9,1 εκατομμύρια θέσεις εργασίας να αναληφθούν κυρίως από τους προηγούμενους εργαζόμενους. Οι Bartik *et al.* (2020) βρίσκουν παρόμοια μοτίβα και δείχνουν σημαντική ετερογένεια σε διάφορους τομείς, με το λιανικό εμπόριο, τις

τέχνες και την ψυχαγωγία, τις υπηρεσίες τροφίμων και τη φιλοξενία να αναφέρουν τις μεγαλύτερες μειώσεις. Χρησιμοποιώντας δεδομένα CPS, η Fairlie (2020) επιβεβαιώνει ότι οι οικονομικές δραστηριότητες των μικρών επιχειρήσεων μειώθηκαν σημαντικά τον Απρίλιο και ανακτήθηκαν μερικώς μόνο τον Μάιο.

Συνολικά, η μέχρι τώρα έρευνα φαίνεται να δείχνει ομόφωνα ότι οι εργαζόμενοι που πλήττονται περισσότερο από την κρίση είναι γυναίκες, νέοι, χαμηλού μορφωτικού επιπέδου (Béland *et al.*, 2020a; Bick and Blanding, 2020; Cho and Winters, 2020; Cowan, 2020; Montenovo *et al.*, 2020) ή με εθνοτική μειονότητα ή μετανάστευση (Béland *et al.*, 2020a; Borjas and Cassidy, 2020; Cho and Winters, 2020; Cowan, 2020; Fairlie *et al.*, 2020; Montenovo *et al.*, 2020). Ωστόσο, ορισμένα στοιχεία δείχνουν ότι κατά τη διάρκεια των αρχικών σταδίων της κρίσης οι άνδρες ενδέχεται να είχαν επηρεαστεί δυσανάλογα (Béland *et al.*, 2020a) και ότι ορισμένοι ηλικιωμένοι εργαζόμενοι θα μπορούσαν να έχουν επιλέξει να προχωρήσουν σε πρόωρη συνταξιοδότηση (Coibion *et al.*, 2020; Cowan, 2020).

Αυτές οι μελέτες διερευνούν επίσης εάν τα μέτρα και οι κανόνες κοινωνικής αποστασιοποίησης έχουν δυσανάλογα επηρεάσει συγκεκριμένες κατηγορίες εργαζομένων. Τα ευρήματα από αυτήν την έρευνα δείχνουν ότι οι θέσεις εργασίας που δεν μπορούν να εκτελεστούν από το σπίτι διατρέχουν υψηλότερο κίνδυνο, ενώ οι θέσεις εργασίας στο χώρο εργασίας που ταξινομούνται ως βασικοί αντιμετωπίζουν χαμηλότερους κινδύνους (Béland *et al.*, 2020a; Cajner *et al.*, 2020; Montenovo *et al.*, 2020). Καθώς εκτιμάται ότι το 93% των εργαζομένων σε όλο τον κόσμο ζουν σε χώρες με κάποιες μορφές περιορισμών στο χώρο εργασίας (ILOa, 2020), ένα μεγάλο ποσοστό έρευνας σε όλο τον κόσμο έχει επικεντρωθεί στον εντοπισμό ευάλωτων επαγγελματιών, με ιδιαίτερη έμφαση σε θέσεις εργασίας που δεν μπορούν να εκτελεστούν από το σπίτι και σε τομείς που έχουν επηρεαστεί σοβαρά από το lockdown (Diengel και Neiman, 2020; Garrote-Sanchez *et al.*, 2020; Hatayama *et al.*, 2020; Hicks *et al.*, 2020; Mongey *et al.* 2020; Pouliakas and Branka, 2020 Saltiel, 2020). Η ΔΟΕ (2020α) δείχνει ότι ενώ μόνο το 7,9% των εργαζομένων σε όλο τον κόσμο εργάστηκε από το σπίτι πριν από την κρίση, σχεδόν το 18% εργάζεται ή έχει πρόσβαση στην υποδομή που θα τους επέτρεπε να εργαστούν από το σπίτι στο μέλλον. Αυτή η έρευνα δείχνει επίσης ότι η τηλεργασία είναι πιο εφικτή σε χώρες με υψηλό εισόδημα (23%) από ό, τι σε χώρες με χαμηλό εισόδημα (13%). Εστιάζοντας στην Ελλάδα, ο Πουλιάκας (2020) εξηγεί ότι

πάνω από το ένα τρίτο των θέσεων εργασίας στην ελληνική αγορά εργασίας θα μπορούσαν να εκτελεστούν από το σπίτι.

Ορισμένες μελέτες προσπάθησαν να εντοπίσουν τα κανάλια που οδήγησαν στις παρατηρούμενες επιπτώσεις στην απασχόληση. Χρησιμοποιώντας δεδομένα από τις Τρέχουσες Στατιστικές Απασχόλησης των Ηνωμένων Πολιτειών (CES), οι Brinca *et al.* (2020) προσπαθούν να αποδεσμεύσουν το συνολικό σοκ του COVID19 στα στοιχεία ζήτησης και προσφοράς. Παρατηρούν ότι τον Απρίλιο του 2020 η απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα ήταν σημαντικά χαμηλότερη από τον ιστορικό μέσο όρο και υπολόγισε ότι περισσότερο από το 65% αυτού του αντίκτυπου οφείλεται σε διαταραχές στην προσφορά εργασίας, δηλαδή στην αδυναμία των εργαζομένων να εκτελέσουν τη δουλειά τους. Οι Barrero *et al.* (2020), χρησιμοποιώντας δεδομένα εταιρικού επιπέδου για το μέλλον, διαπιστώνουν ότι τα σοκ που προκαλούνται από το COVID-19 οδηγούν σε 3 νέες προσλήψεις για κάθε 10 απολύσεις.

Προβλέπουν επίσης ότι ο συνολικός αριθμός ολόκληρων εργάσιμων ημερών που εκτελούνται από το σπίτι θα τριπλασιαστεί μετά το τέλος της πανδημίας και ότι μεταξύ 32% και 42% όλων των απολύσεων θα είναι μόνιμες.

Τα ευρήματα της έρευνας που επικεντρώνονται στην канаδική αγορά εργασίας βρίσκονται σύμφωνα με τα αποτελέσματα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Χρησιμοποιώντας την канаδική έρευνα εργατικού δυναμικού έως τον Απρίλιο του 2020, οι Béland *et al.* (2020β) τεκμηριώνουν σημαντικές αυξήσεις στην ανεργία (περίπου 5 εκατοστιαίες μονάδες) και μειώσεις στη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό (3,7 εκατοστιαίες μονάδες), ώρες εργασίας (1,5 εκατοστιαίες μονάδες) και μισθούς (0,4 ποσοστιαίες μονάδες). Αυτές οι επιπτώσεις ήταν λιγότερο σοβαρές για βασικούς εργαζόμενους ή εργαζόμενους που μπορούν να εργαστούν εξ αποστάσεως, ενώ ήταν πιο έντονοι για νεότερους και λιγότερο μορφωμένους εργαζόμενους.

Οι Adams-Prassl *et al.* (2020) συγκρίνουν τις επιπτώσεις του COVID19 στις θέσεις εργασίας, τα κέρδη και τις ώρες εργασίας σε τρεις χώρες που έχουν εισαγάγει διαφορετικές πολιτικές ως απάντηση στην πανδημία, δηλαδή το Ηνωμένο Βασίλειο, τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Γερμανία. Βρίσκουν σημαντικές διαφορές μεταξύ και εντός των χωρών. Οι απώλειες θέσεων εργασίας στις Ηνωμένες Πολιτείες και στο Ηνωμένο Βασίλειο ήταν σημαντικά υψηλότερες (18% και 15%) από ό, τι στη Γερμανία (5%), μια χώρα με καλά καθορισμένο βραχυπρόθεσμο πρόγραμμα εργασίας.

Υπογραμμίζουν ότι το Ηνωμένο Βασίλειο έχει επίσης εισαγάγει ένα παρόμοιο σύστημα, το οποίο, ωστόσο, δεν επιτρέπει στους εργαζομένους να κάνουν οποιαδήποτε εργασία για τους εργοδότες τους, αποθαρρύνοντας ενδεχομένως τις εταιρείες να υποβάλουν αίτηση. Δεν προκαλεί έκπληξη, η μελέτη διαπίστωσε επίσης ότι το Fluloughing (προσωρινή άδεια απουσίας λόγω των ειδικών αναγκών μιας εταιρείας ή εργοδότη, που μπορεί να οφείλεται στις οικονομικές συνθήκες ενός συγκεκριμένου εργοδότη ή μιας κοινωνίας στο σύνολό του) ήταν πιο διαδεδομένη στο Ηνωμένο Βασίλειο 43 %) από ό, τι στις ΗΠΑ (31%), μια χώρα που βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στην επέκταση των παροχών ανεργίας για την αντιμετώπιση της κρίσης. Η μελέτη διαπιστώνει επίσης ότι σε όλες τις χώρες, τα άτομα που μπορούν να εργαστούν από το σπίτι είναι λιγότερο πιθανό να χάσουν τη δουλειά τους. Αυτό ισχύει επίσης για άτομα με μόνιμες συμβάσεις, σταθερές ώρες και σε μισθούς. Στις ΗΠΑ και στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι λιγότερο μορφωμένοι εργαζόμενοι και οι γυναίκες είχαν περισσότερες πιθανότητες να χάσουν τη δουλειά τους κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Αυτό δεν συμβαίνει στη Γερμανία. Με βάση την έρευνα που καλύπτει την Κίνα, την Ιαπωνία, την Κορέα, τις ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιταλία, οι Belot *et al.* (2020) διαπιστώνουν επίσης ότι οι νέοι επηρεάζονται σοβαρά από την κρίση σε αυτές τις χώρες.

Εστιάζοντας στη Δανία, μια άλλη χώρα που έχει εισαγάγει σημαντικά μέτρα για να ενθαρρύνει τη διατήρηση θέσεων εργασίας, οι Bennedsen *et al.* (2020) παρέχουν πρόσθετες ενδείξεις για τον ισχυρό αντίκτυπο αυτών των πολιτικών στη βοήθεια των επιχειρήσεων να διατηρήσουν τους υπαλλήλους τους. Οι εκτιμήσεις που παρουσιάζονται σε αυτήν τη μελέτη δείχνουν ότι οι πολιτικές που εισήγαγε η δανική κυβέρνηση βοήθησαν στη μείωση των απολύσεων κατά 81.000 θέσεις εργασίας και στην αύξηση του προσωπικού κατά 285.000. Οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι επιδοτήσεις εργασίας ανταποκρίνονται στο στόχο τους να διατηρήσουν τις σχέσεις μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου, ενώ ο αντίκτυπος άλλων πολιτικών είναι λιγότερο σαφής.

Η Σουηδία είναι ένα άλλο παράδειγμα μιας χώρας που έχει χρησιμοποιήσει ισχυρές παρεμβάσεις εργασίας για να ανταποκριθεί στην κρίση. Οι Hensvick *et al.* (2020) μελετούν τον αντίκτυπο της κρίσης COVID19 στην αναζήτηση εργασίας χρησιμοποιώντας δεδομένα σε πραγματικό χρόνο από το φύλλο εργασίας της Σουηδικής Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης. Διαπιστώνουν ότι μεταξύ Μαρτίου

και Μαΐου, οι εργοδότες δημοσίευσαν 40% λιγότερες κενές θέσεις. Οι περικοπές ήταν σημαντικές σε τομείς όπως ξενοδοχεία και εστιατόρια, καθώς και διασκέδαση και επαγγέλματα που είναι πιο δύσκολο να εκτελεστούν στο σπίτι. Διαπιστώνουν επίσης ότι οι χρήστες έχουν μειώσει την ένταση της αναζήτησης εργασίας τους και φαίνεται να προσανατολίζονται στις αναζητήσεις εργασίας που είναι πιο πιθανό να εκτελούνται από το σπίτι και είναι ανθεκτικές σε κρίσεις.

Οι Alstadsater *et al.* (2020) μελετούν τις επιπτώσεις του COVID19 στις απολύσεις στη Νορβηγία, μια χώρα που βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στις παροχές ασφάλισης ανεργίας για να μετριάσει τις επιπτώσεις της κρίσης. Η ανάλυσή τους βάσει δεδομένων από ισχυρισμούς διεπαφής χρήστη δείχνει ότι σχεδόν όλες οι απολύσεις έως τις 19 Απριλίου ήταν προσωρινές. Παρόλο που αντιπροσωπεύουν μόνο το 10% του συνολικού αριθμού των απολύσεων, οι μόνιμες απολύσεις είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση της ανεργίας κατά 1,5 ποσοστιαία μονάδα, μια σημαντική διακύμανση από μήνα σε μήνα για τη Νορβηγία. Δείχνουν επίσης ότι οι απολύσεις επηρεάζουν πληθυσμούς που είναι ήδη οικονομικά ευάλωτοι (χαμηλού εισοδήματος, χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, μετανάστες) και πιο συνηθισμένοι σε θέσεις εργασίας που απαιτούν φυσική εγγύτητα, ειδικά στα αρχικά στάδια της κρίσης. Ομοίως, διαπιστώνουν ότι στα αρχικά στάδια της κρίσης, οι επιπτώσεις έγιναν αισθητές κυρίως από γυναίκες και νέους εργαζόμενους, αλλά όσο περνούσε ο καιρός οι άνδρες και οι ηλικιωμένοι εργαζόμενοι επηρεάστηκαν επίσης σημαντικά.

Η κορεατική εμπειρία παρέχει επίσης ενδιαφέρουσες γνώσεις, καθώς η κυβέρνηση βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στη δοκιμή και την ανίχνευση του ιού και λιγότερο στους περιορισμούς για την ελαχιστοποίηση της εξάπλωσής του. Οι Aum *et al.* (2020) διαπίστωσαν ότι η αύξηση των λοιμώξεων ανά χίλιους ανθρώπους οδηγεί σε σχεδόν 3% μείωση της τοπικής απασχόλησης. Συγκρίνουν αυτά τα αποτελέσματα με εκείνα στο Ηνωμένο Βασίλειο και τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου εισήχθησαν οι κλειδαριές, και σημειώνουν ότι οι απώλειες θέσεων εργασίας ήταν σχεδόν διπλάσιες σε αυτές τις χώρες. Δίνοντας φως στα κανάλια που οδηγούν σε αυτά τα αποτελέσματα, οι συγγραφείς σημειώνουν ότι οι απώλειες θέσεων εργασίας οφείλονταν κυρίως στην επιβράδυνση των εταιρικών προσλήψεων και στη μετάβαση των εργαζομένων από την αγορά εργασίας στην ανεργία. Οι συγγραφείς σημειώνουν ότι κατά τη στιγμή της δημοσίευσης, η κορεατική κυβέρνηση δεν είχε εφαρμόσει κανένα δημόσιο πρόγραμμα. Το έγγραφο εξηγεί επίσης ότι οι απώλειες θέσεων εργασίας παρατηρήθηκαν κυρίως σε

μικρές επιχειρήσεις (λιγότεροι από 30 εργαζόμενοι) και ότι οι εργαζόμενοι που πιθανότατα να χάσουν τη δουλειά τους ήταν λιγότερο μορφωμένοι, νέοι, απασχολούμενοι σε επαγγέλματα χαμηλού μισθού, με προσωρινές συμβάσεις ή αυτοαπασχολούμενοι. Οι άνδρες επηρεάστηκαν επίσης περισσότερο από τις γυναίκες. Με εξαίρεση τις βαθμολογίες φύλου, αυτές οι βαθμολογίες είναι παρόμοιες με εκείνες που βρέθηκαν από άλλες μελέτες στις ΗΠΑ και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Κεφάλαιο 2. Επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στη βιομηχανία τροφίμων

Η πανδημία COVID-19 επηρεάζει την παγκόσμια βιομηχανία τροφίμων καθώς οι κυβερνήσεις κλείνουν τα εστιατόρια και τα μπαρ για να επιβραδύνουν την εξάπλωση του ιού. Σε όλο τον κόσμο, η καθημερινή κίνηση των εστιατορίων μειώθηκε δραματικά σε σύγκριση με την ίδια περίοδο το 2019. Το κλείσιμο εστιατορίων προκάλεσε συσχετισμό μεταξύ των σχετικών βιομηχανιών, όπως η παραγωγή και το εμπόριο τροφίμων και ποτών, καθώς και η αλιεία με την γεωργία (Somvichian-Clausen, 2020. Mali, 2020. Bloom, 2020).

Τα ζητήματα ήταν ιδιαίτερα ενοχλητικά σε βιομηχανικές περιοχές όπου συνήθως εισάγονται μεγάλες ποσότητες τροφίμων με τη χρήση εφοδιαστικής αλυσίδας "just-in-time".

Τον Ιούνιο του 2020, τα Ηνωμένα Έθνη προειδοποίησαν ότι ο κόσμος αντιμετώπιζε τη χειρότερη επισιτιστική κρίση στο διάστημα του τελευταίου μισού αιώνα λόγω της ύφεσης που προκλήθηκε από την πανδημία (Harvey, 2020).

2.1 Παγκόσμιος αντίκτυπος

Εμπειρογνώμονες για την επισιτιστική ασφάλεια του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου δήλωσαν ότι τα συστήματα εφοδιαστικής αλυσίδας, τα οποία είναι κοινά σε βιομηχανικές περιοχές, είναι προετοιμασμένα για την αντιμετώπιση ταραχών σε ένα μέρος ή ξαφνικών ελλείψεων ενός εμπορεύματος, αλλά είναι πιο ευάλωτα σε κάποιο συστηματικό σοκ επειδή δεν υπάρχει καθυστέρηση στο σύστημα και δεν υπάρχουν εφεδρικά αποθέματα τροφοδοσίας (Bloom, 2020).

Σε πολλά μέρη ο κόσμος έσπευσε να προμηθευτεί τα απαραίτητα αγαθά σε μεγάλες ποσότητες (π.χ. μακαρόνια, αλεύρι κ.ο.κ.) με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν ελλείψεις. Για τα περισσότερα προϊόντα διατροφής ο ανεφοδιασμός συνεχίστηκε κανονικά, αλλά ο φόβος της επικείμενης έλλειψης αγαθών που οδήγησε σε άδεια ράφια συνέβαλε στην ώθηση των καταναλωτών να αγοράζουν συνεχώς και να αποθηκεύουν τα αγαθά (Repko, 2020). Μια ομάδα λιανικού εμπορίου τροφίμων των ΗΠΑ συμβούλεψε τους λιανοπωλητές να επιταχύνουν τις παραγγελίες προκειμένου να αποτρέψουν τα κενά ράφια. Οι λιανοπωλητές τροφίμων ήταν "μεταξύ των πιο επηρεασμένων από τον

κορονοϊό, αλλά μία από τις λίγες κατηγορίες επιχειρήσεων που θα μπορούσαν πραγματικά να ωφεληθούν", τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα, σύμφωνα με το τηλεοπτικό κανάλι Cheddar (2020). Σε ορισμένες περιοχές είδαμε τις τιμές να εκτοξεύονται (Harvey, 2020).

Στα τέλη Μαρτίου του 2020 η επισιτιστική κίνηση σε εστιατόρια και καφετέριες μειώθηκε κατά 75% στη Λατινική Αμερική, σε σχέση με τις αγορές της Βόρειας Αμερικής και της Μέσης Ανατολής όπου σημείωσαν πτώση 90%. Αργότερα, καθώς η ζήτηση για ορισμένα γεωργικά προϊόντα μειώθηκε λόγω της καραντίνας και του κλεισίματος των εστιατορίων, οι αγρότες ανέφεραν μια ανεπάρκεια στον εφοδιασμό, όπως οι πατάτες στην Ολλανδία και το γάλα στην πολιτεία του Ουισκόνσιν των ΗΠΑ (Barrett, 2020).

Οι διαδικτυακές αγορές σε είδη σουπερμάρκετ έχουν αυξηθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Οι αγρότες μικρής κλίμακας έχουν υιοθετήσει τις ψηφιακές τεχνολογίες ως έναν τρόπο άμεσης πώλησης προϊόντων και τα συστήματα παράδοσης γεωργικών προϊόντων και άμεσων πωλήσεων που υποστηρίζονται από την κοινότητα αυξάνονται κατά τη διάρκεια της πανδημίας (Foote, 2020).

2.2 Έλεγχοι κινδύνου

Για τους λιανοπωλητές σε επιχειρήσεις τροφίμων και παντοπωλείων, τα Κέντρα Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων των ΗΠΑ και η Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία έχουν προτείνει συγκεκριμένους ελέγχους κινδύνου COVID19 πέρα από τις γενικές συστάσεις στο χώρο εργασίας. Για τους υπαλλήλους, αυτές περιλαμβάνουν την ενθάρρυνση των ανέπαφων επιλογών πληρωμής και την ελαχιστοποίηση του χειρισμού μετρητών και πιστωτικών καρτών, την τοποθέτηση μετρητών στον πάγκο αντί να τα δίνουν απευθείας με το χέρι και την απολύμανση των επιφανειών που αγγίζονται συχνά, όπως σταθμοί εργασίας, ταμειακές μηχανές, θερματικά πληρωμής, χερούλια πόρτας, τραπέζια και πάγκοι. Οι εργαζόμενοι σε τρόφιμα που αντιμετωπίζουν κλινικά συμπτώματα γαστρεντερικής ή αναπνευστικής νόσου δεν πρέπει να συμμετέχουν στην επεξεργασία ή την προετοιμασία των τροφίμων (FAO, 2020).

Όλοι οι τύποι τροφίμων μπορούν ενδεχομένως να μολυνθούν μέσω επαφής με οποιοδήποτε μολυσμένο εξοπλισμό, επιφάνειες ή περιβάλλον. Ο σωστός καθαρισμός

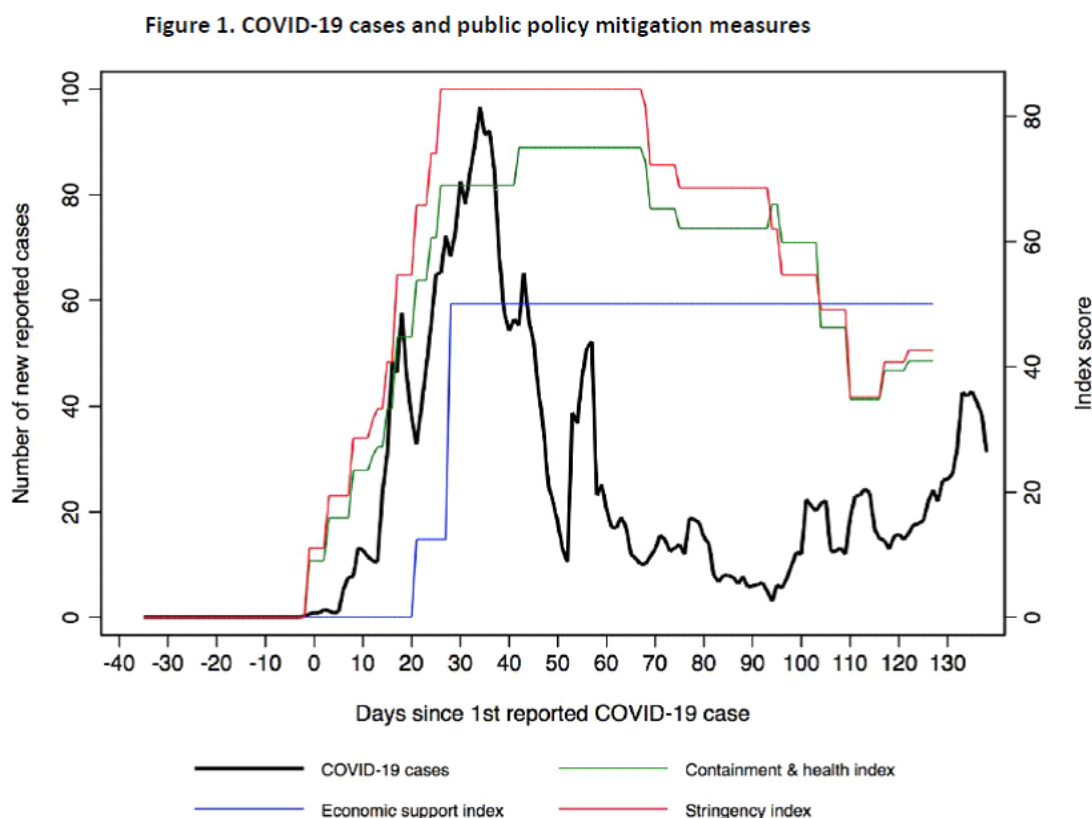
και η πρόληψη της διασταυρούμενης μόλυνσης είναι ζωτικής σημασίας για τον έλεγχο των τροφιμογενών ασθενειών. Μόλις τα παθογόνα μικρόβια αποτίθενται σε επιφάνειες από ένα προηγουμένως μολυσμένο προϊόν (διασταυρούμενη μόλυνση), αερολύματα ή επαφή με μολυσμένα χέρια ή ρούχα, μπορούν να επιβιώσουν σε άψυχα αντικείμενα όπως μαχαίρια, δοχεία μεταφοράς και μεταφορικές ταινίες από μέταλλο, πλαστικό και ξύλο. Ο κορονοϊός έχει αποδειχθεί ότι παραμένει μολυσματικός έως και εννέα ημέρες σε τέτοιες επιφάνειες (FAO, 2020).

Οι ορθές πρακτικές υγιεινής είναι ιδιαίτερα σημαντικές όταν χειριζόμαστε φρέσκα τρόφιμα που μπορούν να καταναλώνονται ωμά ή / και χωρίς περαιτέρω επεξεργασία. Παραδείγματα περιλαμβάνουν τα φρέσκα φρούτα και λαχανικά και τα έτοιμα προς χρήση τρόφιμα για κατανάλωση χωρίς περαιτέρω θερμική επεξεργασία. Αυτά μπορεί να είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα στη μόλυνση από το περιβάλλον και τους χειριστές τροφίμων. Για να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος έκθεσης σε τυχόν βακτηρίδια και ιούς που μεταδίδονται από τα τρόφιμα, είναι σημαντικό να διατηρούνται καθαρά τα περιβάλλοντα, ο εξοπλισμός και τα εργαλεία επαφής με τα τρόφιμα, να τηρούνται καλές πρακτικές πλυσίματος, να διαχωρίζονται ωμά και μαγειρεμένα τρόφιμα και να χρησιμοποιείται καθαρό νερό (FAO, 2020).

Κεφάλαιο 3. Η πανδημία στην Ελλάδα

3.1 Η εξάπλωση του ιού και τα μέτρα καραντίνας

Η πρώτη περίπτωση COVID19 στην Ελλάδα επιβεβαιώθηκε στις 26 Φεβρουαρίου. Η Εικόνα 1 δείχνει την τάση σε νέες περιπτώσεις από εκείνη την ημερομηνία. Σε σύγκριση με πολλές άλλες χώρες της Ευρώπης, όπου περιπτώσεις μολύνσεων και θανάτων αυξήθηκαν ραγδαία και ταχύτατα, η πανδημία εξελίχθηκε αργά στην Ελλάδα.

Πηγή: Πανεπιστήμιο Johns Hopkins Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, Κυβερνητική Σχολή Blavatnik.

Η χώρα μας έχει αναγνωριστεί ότι αντιδρά γρήγορα στην πανδημία, εισάγοντας διάφορους περιορισμούς ακόμη και όταν οι περιπτώσεις και οι θάνατοι ήταν αρκετά χαμηλοί. Για παράδειγμα, στις 10 Μαρτίου 2020, πριν από τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, σχολεία και πανεπιστήμια σε εθνικό επίπεδο να διαταχθούν να κλείσουν όταν υπήρχαν μόνο 89 επιβεβαιωμένα κρούσματα και χωρίς θάνατο. Ο

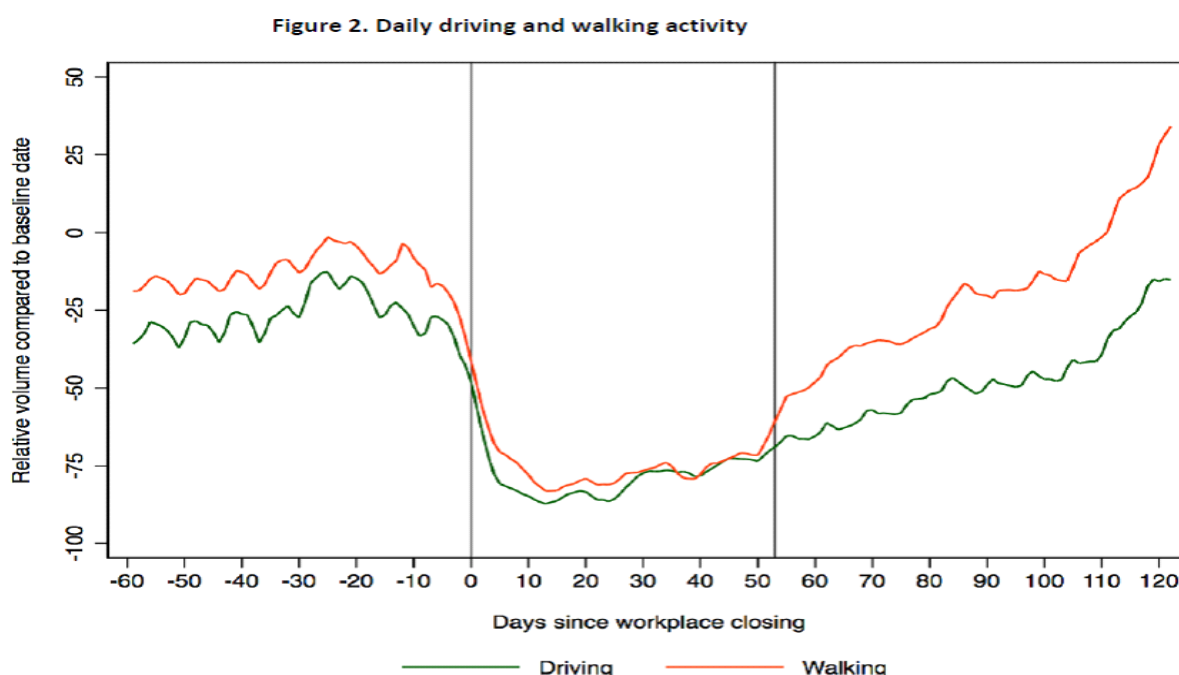
πρώτος θάνατος που σχετίζεται με κοροναϊκούς στην Ελλάδα καταγράφηκε στις 12 Μαρτίου. Το ξέσπασμα κορυφώθηκε στις αρχές Απριλίου καθώς οι νέες περιπτώσεις πλησίαζαν 100 την ημέρα. Από τις 21 Απριλίου 2020, υπήρχαν 2.401 επιβεβαιωμένα κρούσματα, ενώ στις αρχές Ιουλίου 2020, η Ελλάδα είχε περίπου 3.500 επιβεβαιωμένα κρούσματα και ελαφρώς λιγότερους από 200 θανάτους από τον ιό (Betcherman *et al.*, 2020).

Αν και η πραγματική εξάπλωση του ιού ήταν πολύ χαμηλότερη από ό, τι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, ο αντίκτυπος στην κοινωνία και την οικονομία ήταν σημαντικός λόγω αυστηρών μέτρων καραντίνας.

Μερικά από τα βασικά μέτρα που ελήφθησαν για την επιβράδυνση της εξάπλωσης της πανδημίας περιελάμβαναν την ακύρωση όλων των καρναβαλικών εκδηλώσεων (27 Φεβρουαρίου), το κλείσιμο σχολείων (27 Φεβρουαρίου σε περιφερειακό επίπεδο και έκλεισε σε εθνικό επίπεδο στις 10 Μαρτίου), το κλείσιμο όλων των μη απαραίτητων χώρων εργασίας (12-18 Μαρτίου), αναστολή όλων των δημόσιων θρησκευτικών λειτουργιών (16 Μαρτίου), απαγόρευση συγκεντρώσεων περισσότερων από 10 ατόμων (19 Μαρτίου), περιορισμοί εσωτερικών και εξωτερικών ταξιδιών (18-22 Μαρτίου), και τέλος, μια γενική παραμονή στο σπίτι (23 Μαρτίου), εντατικοποιημένη από μόνιμα μπλόκα στους δρόμους και ελέγχους οχημάτων (8 Απριλίου). Η καραντίνα άρχισε να αίρεται στις 4 Μαΐου 2020, ακολουθούμενη από το άνοιγμα σχολείων, εμπορικών δραστηριοτήτων και χώρων εργασίας (σταδιακά από τις 11 Μαΐου, ουσιαστικά ολοκληρώθηκαν έως την 1η Ιουνίου).

Αυτά τα μέτρα επηρέασαν όλες τις πτυχές της καθημερινής ζωής. Αυτό το μοτίβο μπορεί να γίνει ορατό μέσω δεδομένων κινητικότητας που παρέχονται από την Apple και την Google, τα οποία αποστέλλονται από τις συσκευές χρηστών στις υπηρεσίες χαρτών αυτών των εταιρειών. Χρησιμοποιώντας τις 15 Φεβρουαρίου ως προεπιδημική βάση, η Εικόνα 2 παρουσιάζει τα δεδομένα των Χαρτών της Apple για να δείξει πώς κυμάνθηκε η κίνηση εκείνη την περίοδο. Η πανδημία στην Ελλάδα άρχισε να υποχωρεί μετά τις πρώτες περιπτώσεις, αλλά μετά έπεσε απότομα μόλις εφαρμόστηκαν τα μέτρα καραντίνας και κλεισίματος στο χώρο εργασίας. Για μεγάλο μέρος της περιόδου μεταξύ 12 Μαρτίου (έναρξη κλεισίματος στο χώρο εργασίας) και 4 Μαΐου (τέλος της καραντίνας), η οδήγηση και το περπάτημα ήταν πολύ κάτω από το 70% των επιπέδων της 15ης Φεβρουαρίου. Προς το τέλος της περιόδου καραντίνας, η κινητικότητα άρχισε

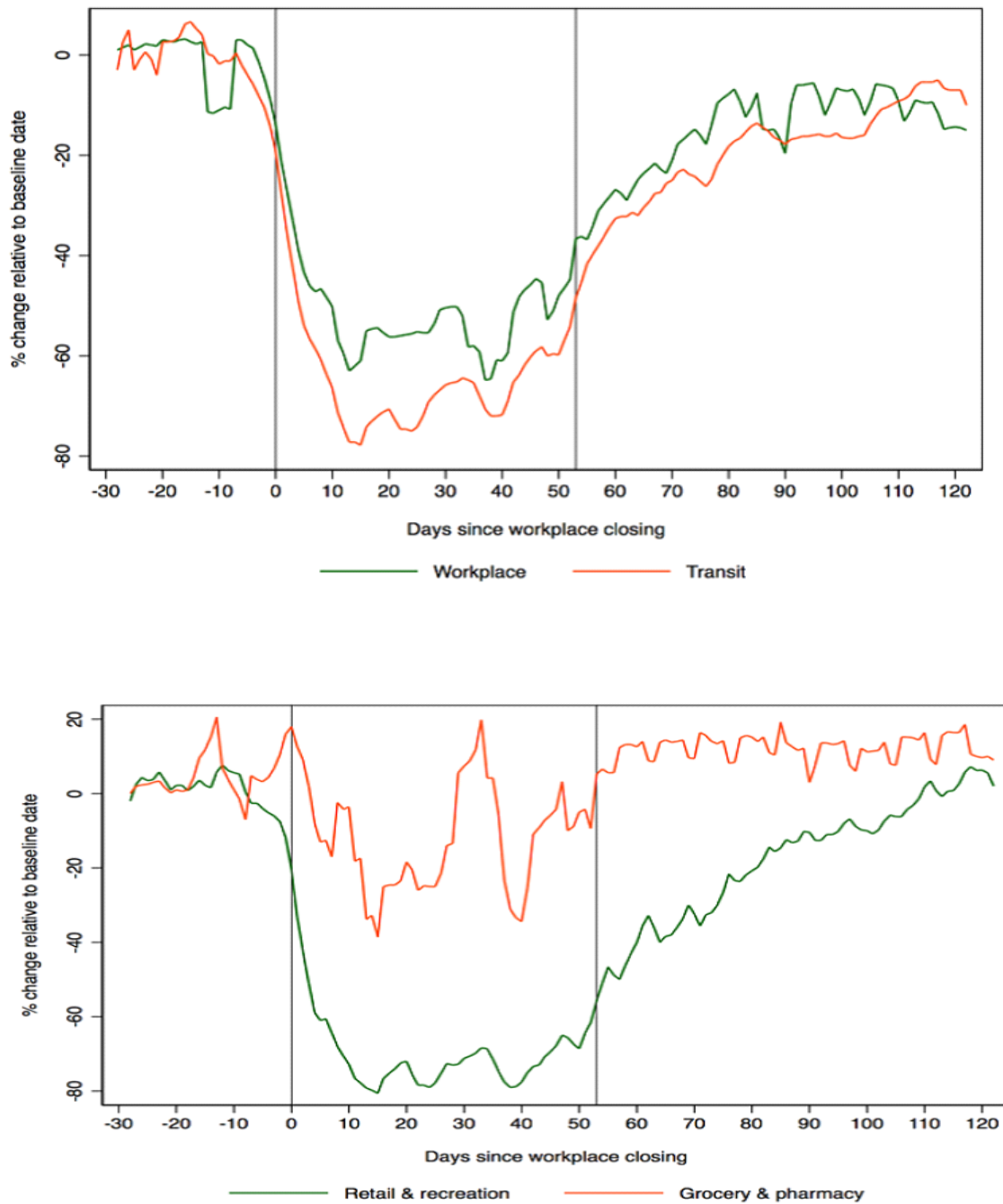
να αυξάνεται αργά και αυτό συνεχίστηκε μέχρι τον Μάιο και τον Ιούνιο και πλησίασε τα επίπεδα προ πανδημίας, τουλάχιστον στην περίπτωση του περπατήματος.

Πηγή: Πανεπιστήμιο Johns Hopkins Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, Κυβερνητική Σχολή Blavatnik.

Τα αποτελέσματα της καραντίνας αντικατοπτρίζονται επίσης σε δραστηριότητες που σχετίζονται με την αγορά. Οι αναφορές κινητικότητας της Google παρέχουν δεδομένα σχετικά με τις τάσεις των επισκέψεων σε διάφορους τύπους ιστότοπων, τα οποία μπορούν να συγκριθούν με τη γραμμή αναφοράς πριν από την πανδημία (15 Φεβρουαρίου). Το Σχήμα 3 (κορυφαίο πάνελ) δείχνει ότι οι επισκέψεις στο χώρο εργασίας και οι δημόσιες συγκοινωνίες μειώθηκαν κατά 50% -80% κατά τη διάρκεια της καραντίνας σε σύγκριση με τα επίπεδα προ πανδημίας. Τα δεδομένα δείχνουν και πάλι την επιστροφή (αν και μερική) στη γραμμή πριν από την πανδημία μετά την άρση της καραντίνας. Ένα παρόμοιο μοτίβο παρατηρείται για μη απαραίτητα καταστήματα (χρησιμοποιώντας καταστήματα λιανικής και χώρους αναψυχής ως παράδειγμα), ενώ τα βασικά καταστήματα λιανικής (παντοπωλεία και φαρμακεία) δεν επηρεάστηκαν στον ίδιο βαθμό (Εικόνα 3, κάτω μέρος).

Figure 3. Daily activity for selected indicators

Πηγή: Αναφορές κινητικότητας της Κοινότητας Google.

3.2 Οικονομικά μέτρα και μέτρα μετριασμού της πανδημίας

Όπως ήταν αναμενόμενο, οι περιορισμοί που επέβαλε η κυβέρνηση καθώς και το σοκ της ζήτησης που επηρέασε τους περισσότερους τομείς οδήγησαν σε σημαντική οικονομική επιβράδυνση με σημαντικές συνέπειες για τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους. Το ΑΕΠ για το 1ο τρίμηνο του 2020 μειώθηκε κατά 1,6% σε σύγκριση

με το 4ο τρίμηνο του 2019, ενώ σε σύγκριση με το 1ο τρίμηνο του 2019, η μείωση ήταν 0,9%. Διάφορες προβλέψεις από εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς εκτιμούν ότι το ΑΕΠ θα συρρικνωθεί μεταξύ 5,7% και 10% το 2020. Ένας βασικός παράγοντας θα είναι η μείωση των εξαγωγών, ιδίως του τουρισμού και της ναυτιλίας.

Για να διατηρήσει την οικονομία κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η ελληνική κυβέρνηση εισήγαγε μια σειρά μέτρων για να υποστηρίξει τις πληγείσες εταιρείες και τους υπαλλήλους τους. Η κυβέρνηση κινητοποίησε ένα πακέτο άμεσης βοήθειας 6,8 δισεκατομμυρίων ευρώ (ή 3,5% του ΑΕΠ) για τον Μάρτιο και τον Απρίλιο και εισήγαγε ένα πρόσθετο πακέτο 24 δισεκατομμυρίων ευρώ τον Μάιο για να ενισχύσει την οικονομική επανεκκίνηση μετά την κρίση.

Ο πρώτος νόμος για τη στήριξη των επιχειρήσεων (11 Μαρτίου) είχε ως στόχο να παρέχει ρευστότητα στις επιχειρήσεις, παρατείνοντας τις προθεσμίες συμμόρφωσης με τους φόρους και την κοινωνική ασφάλιση, αφαιρώντας τις πιστοποιημένες φορολογικές υποχρεώσεις, εάν καταβληθούν εγκαίρως και αναστέλλουν το χρέος πληρωμών. Περίπου 800.000 εταιρείες που επηρεάστηκαν οικονομικά από την άποψη του μειωμένου κύκλου εργασιών ή σταμάτησαν να λειτουργούν με κυβερνητική εντολή ήταν επιλέξιμες για αυτά και άλλα οφέλη που περιγράφονται παρακάτω, υπό την προϋπόθεση ότι δεν απολύονται.

Στις 18 Μαρτίου, τα Υπουργεία Οικονομικών και Εργασίας ανακοίνωσαν και στη συνέχεια νομοθετούσαν ένα νέο πακέτο μέτρων. Η κύρια συνιστώσα ήταν η παροχή επιχορήγησης 800 ευρώ (που καλύπτει την περίοδο από 15 Μαρτίου έως 30 Απριλίου, η οποία επεκτάθηκε τελικά μέχρι τον Μάιο) σε εργαζομένους των οποίων οι συμβάσεις είχαν ανασταλεί λόγω της αναστολής της επιχείρησής τους. Επιπλέον, για αυτούς τους εργαζομένους, η κυβέρνηση κάλυψε όλες τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και όλες οι πληρωμές φόρων αναστάλθηκαν για μια περίοδο τεσσάρων μηνών. Το ίδιο μέτρο εφαρμόστηκε στους αυτοαπασχολούμενους, στους αυτοαπασχολούμενους και στους μεμονωμένους ιδιοκτήτες επιχειρήσεων με έως και 20 υπαλλήλους. Οι εταιρείες των οποίων οι εργασίες είχαν τεθεί σε αναστολή και επηρέασαν τους εργαζόμενους υποχρεώθηκαν να πληρώσουν μόνο το 60% των ενοικίων τους για τον Μάρτιο έως τον Μάιο.

Συνολικά, μέχρι τις αρχές Μαΐου, περίπου 1,2 εκατομμύρια εργαζόμενοι και 550.000 αυτοαπασχολούμενοι και αυτοαπασχολούμενοι είχαν ωφεληθεί από αυτό το

πρόγραμμα. Ένα εφάπαξ εισόδημα 600 ευρώ με τη μορφή ειδικού εκπαιδευτικού προγράμματος δόθηκε σε συγκεκριμένους επαγγελματίες (οικονομολόγους / λογιστές, μηχανικούς, δικηγόρους, γιατρούς, καθηγητές και ερευνητές) τον Απρίλιο. Αυτά τα επαγγέλματα έγιναν επιλέξιμα για 800 € από τον Μάιο. Το κονδύλιο του προϋπολογισμού για τις αποζημιώσεις για τους εργαζόμενους, τους αυτοαπασχολούμενους / ανεξάρτητους / μεμονωμένες επιχειρήσεις και επαγγελματίες είναι 2,36 δισεκατομμύρια ευρώ, με επιπλέον 1,36 δισεκατομμύρια ευρώ για τις πληρωμές κοινωνικής ασφάλισης.

Πρόσθετα κονδύλια διατέθηκαν σε παροχές για τους ανέργους. Στις 20 Μαρτίου, θεσπίστηκε ένα μέτρο για την επέκταση των πληρωμών του τακτικού επιδόματος ανεργίας, του επιδόματος μακροχρόνιας ανεργίας και του επιδόματος ανεργίας για τους αυτοαπασχολούμενους κατά 2 μήνες για εκείνους των οποίων το δικαίωμα έληξε στις 31 Μαρτίου. Στη συνέχεια, το μέτρο παρατάθηκε για την κάλυψη εκείνων των οποίων τα δικαιώματα έληξαν στα τέλη Απριλίου και στα τέλη Μαΐου. Επιπλέον, εισήχθη κατ'αποκοπή ποσό € 400 για 155.000 μακροχρόνια άνεργους, εγγεγραμμένοι στον δημόσιο οργανισμό απασχόλησης (Ελληνικός Οργανισμός Απασχόλησης Εργασίας (ΟΑΕΔ)) από την 1η Απριλίου 2019, ο οποίος διατήρησε το καθεστώς τους έως τις 16 Απριλίου 2020 και δεν έλαβε κανένα άλλο επίδομα κατάσταση. Η κατανομή του προϋπολογισμού για τα μέτρα αυτά που σχετίζονται με τις παροχές ανεργίας ανέρχεται σε 300 εκατομμύρια ευρώ περίπου.

Όσον αφορά τους αριθμούς που επηρεάστηκαν και την οικονομική δέσμευση, τα μέτρα μετριασμού της κυβέρνησης τόνισαν τη διατήρηση της απασχόλησης σε εταιρείες όπου οι εργασίες είχαν ανασταλεί. Βασική προϋπόθεση για τα οφέλη που παρέχονται στις επηρεαζόμενες εταιρείες ήταν ότι ήταν υποχρεωμένες να διατηρήσουν τον ίδιο αριθμό προσωπικού. Στην πραγματικότητα, οι απολύσεις σε ορισμένες βιομηχανίες απαγορεύτηκαν προσωρινά από τις 18 Μαρτίου έως την άρση του περιορισμού στις 16 Ιουνίου.

Κεφάλαιο 4. Η έρευνα

4.1 Ταυτότητα έρευνας

Αυτή η έρευνα διερευνά τις επιπτώσεις της νέας νόσου κορονοϊού, που αναφέρεται επίσης ως πανδημία COVID-19, στη βιομηχανία της εστίασης. Εξετάζει τόσο τις βραχυπρόθεσμες όσο και τις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της πανδημίας και σκιαγραφεί στρατηγικές για τη μείωση των πιθανών συνεπειών αυτών των επιπτώσεων.

Η ερευνητική μεθοδολογία που υιοθετήθηκε για τη συγκεκριμένη μελέτη περιγράφεται καλύτερα ως μικτή μέθοδος, που περιλαμβάνει την ποιοτική συλλογή δεδομένων μέσω ανασκόπησης της βιβλιογραφίας και την ανάπτυξη ποσοτικού εργαλείου για τη συλλογή σχετικών δεδομένων.

Οι αρχικές πτυχές της μελέτης περιλαμβάνουν μια αναζήτηση στην παγκόσμια βιβλιογραφία, αναζητώντας απάντηση και συγκεκριμένες επιπτώσεις στον τομέα παραγωγής τροφίμων και ποτών και το COVID-19. Με βάση τη βιβλιογραφική ανάλυση, αναπτύχθηκε ένα δομημένο όργανο συλλογής δεδομένων στον τομέα της εστίασης. Το όργανο ευθυγραμμίζεται με τη βιβλιογραφία.

Ο πληθυσμός αποτελούνταν από όλες τις επιχειρήσεις εστίασης του νομού Θεσπρωτίας. Το δείγμα αποτέλεσαν 40 εξ αυτών, οι οποίες συμπλήρωσαν ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο (μέσω google forms).

Το όργανο έχει ερωτηματολόγιο και κατηγοριοποιηθεί σε τμήματα, με βάση τη βιβλιογραφία. Συγκεκριμένα αποτελείται από την ενότητα των δημογραφικών και την ενότητα των απόψεων για την επίδραση της πανδημίας στις επιχειρήσεις εστίασης.

4.2. Αποτελέσματα

4.2.1 Δημογραφικά

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν 40 ιδιοκτήτες επιχειρήσεων του νομού Θεσπρωτίας, εκ των οποίων οι 23 (57,5%) ήταν άνδρες και οι 17 (42,5%) γυναίκες.

1. Φύλο					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανδρας	23	57,5	57,5	57,5
	Γυναίκα	17	42,5	42,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Ηλικιακά, το 37,5% ήταν έως και 30 ετών, το 32,5% ήταν 41-50 ετών, το 15% 51-60 ετών, το 12,5% 31-40 ετών και το 2,5% άνω των 60 ετών.

2. Η ηλικία σας είναι:					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	31-40	5	12,5	12,5	12,5
	41-50	13	32,5	32,5	45,0
	51-60	6	15,0	15,0	60,0
	άνω των 60	1	2,5	2,5	62,5
	έως και 30 ετών	15	37,5	37,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Το 5% των συμμετεχόντων ήταν απόφοιτοι ΑΕΙ-ΤΕΙ, το 40% απόφοιτοι λυκείου, το 10% κάτοχοι μεταπτυχιακού και το 5% απόφοιτοι δημοτικού.

3. Το μορφωτικό σας επίπεδο είναι:					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΑΕΙ-ΤΕΙ	18	45,0	45,0	45,0
	Δημοτικό	2	5,0	5,0	50,0
	Λυκείου	16	40,0	40,0	90,0
	Μεταπτυχιακές σπουδές	4	10,0	10,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων, το 52,5% ήταν έγγαμοι με παιδιά, το 27,5% άγαμοι, το 12,5% έγγαμοι χωρίς παιδιά και το 7,5% διαζευγμένοι.

4. Οικογενειακή κατάσταση:					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άγαμος/η	11	27,5	27,5	27,5
	Διαζευγμένος/η	3	7,5	7,5	35,0
	Έγγαμος/η με παιδιά	21	52,5	52,5	87,5
	Έγγαμος/η χωρίς παιδιά	5	12,5	12,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Το 67,5% των οικογενειών των συμμετεχόντων αποτελούνταν από 3-4 άτομα, το 15% από 1-2 άτομα και ένα ίδιο ποσοστό από 5 και πλέον άτομα και το 2,5% δεν απάντησαν.

5. Αριθμός μελών οικογένειας :				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

Valid		1	2,5	2,5	2,5
	1-2 άτομα	6	15,0	15,0	17,5
	3-4 άτομα	27	67,5	67,5	85,0
	Από 5 άτομα και άνω	6	15,0	15,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Το 35% είχαν εισόδημα 12001-20000€, το 32,5% έως 6000€, το 15% 6001-12000€, το 10% πάνω από 30000€ και το 7,5% 20001-30000€.

6. Καθαρό εισόδημα :					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	12.001-20.000 €	14	35,0	35,0	35,0
	20.001 - 30.000 €	3	7,5	7,5	42,5
	6.001-12.000€	6	15,0	15,0	57,5
	Έως 6.000 €	13	32,5	32,5	90,0
	Πάνω από 30.000€	4	10,0	10,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Τέλος, όσον αφορά την κατηγορία στην οποία ανήκει η επιχείρηση κάθε συμμετέχοντα, το 57,5% είπαν πως ανήκει στις επιχειρήσεις αναψυχής, το 20% στις επιχειρήσεις μαζικής εστίασης παρασκευής και προσφοράς πλήρους γεύματος και από 7,5% στις μαζικής εστίασης παρασκευής και διάθεσης πρόχειρου γεύματος, στα κέντρα Διασκέδασης και στους στεγασμένους και Υπαίθριους χώρους εκδηλώσεων.

7. Σε ποια κατηγορία εστίασης ανήκει η επιχείρησή σας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1. Επιχειρήσεις μαζικής εστίασης παρασκευής και διάθεσης πρόχειρου γεύματος	3	7,5	7,5	7,5
	2.Επιχειρήσεις μαζικής εστίασης παρασκευής και προσφοράς πλήρους γεύματος.	8	20,0	20,0	27,5
	4.Επιχειρήσεις Αναψυχής (καφεενία, open bar, αναψυκτήρια και τα όμοια)	23	57,5	57,5	85,0
	5.Κέντρα Διασκέδασης.	3	7,5	7,5	92,5
	6.Στεγασμένοι και Υπαίθριοι χώροι Εκδηλώσεων	3	7,5	7,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

4.2.2 Απόψεις για την επίδραση της πανδημίας στην εστίαση

Στη συνέχεια οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν αναφορικά με το βαθμό που έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή τους αναφορικά με κάποιους παράγοντες. Το 80% είπαν πως έχουν επηρεαστεί μέτρια έως πάρα πολύ τα Έσοδα- τζίρος- κύκλος εργασιών, το 55% η δυνατότητα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, το 70% η αλλαγή στον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης, το 72,5% η αδυναμία ολοκλήρωσης προγράμματος επέκτασης ή επένδυσης, το 75% η αδυναμία εισόδου της επιχείρησης σε νέες αγορές, το 85% η δυσκολία κάλυψης οικονομικών υποχρεώσεων σε ασφαλιστικά ταμεία κ.α., το 82,5% η δυσκολία κάλυψης πάγιων λειτουργικών αναγκών, το 52,5% ο σχεδιασμός νέων προϊόντων και υπηρεσιών, το 82,5% η μείωση του μεριδίου αγοράς, το 85% η δυσκολία κάλυψης υποχρεώσεων προς τράπεζες, το 72,5% η αδυναμία προώθησης και υποστήριξης της εικόνας της επιχείρησης, το 75% η δυσκολία κάλυψης οικονομικών υποχρεώσεων προς προμηθευτές, το 70% η μείωση θέσεων εργασίας μόνιμου εργατικού δυναμικού, το 55% η μείωση μισθών εργαζομένων και το 65% η φήμη και η πελατεία.

8. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Εσοδα- τζίρος- κύκλος εργασιών]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	3	7,5	7,5	7,5
	Λίγο	5	12,5	12,5	20,0
	Μέτρια	4	10,0	10,0	30,0
	Πάρα πολύ	17	42,5	42,5	72,5
	Πολύ	11	27,5	27,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

9. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Δυνατότητα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	16	40,0	40,0	40,0
	Λίγο	2	5,0	5,0	45,0
	Μέτρια	3	7,5	7,5	52,5
	Πάρα πολύ	12	30,0	30,0	82,5
	Πολύ	7	17,5	17,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

10. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Αλλαγή στον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης]				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

Valid	Καθόλου	7	17,5	17,5	17,5
	Λίγο	5	12,5	12,5	30,0
	Μέτρια	3	7,5	7,5	37,5
	Πάρα πολύ	11	27,5	27,5	65,0
	Πολύ	14	35,0	35,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

11. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Αδυναμία ολοκλήρωσης προγράμματος επέκτασης ή επένδυσης]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		2	5,0	5,0	5,0
	Καθόλου	4	10,0	10,0	15,0
	Λίγο	5	12,5	12,5	27,5
	Μέτρια	1	2,5	2,5	30,0
	Πάρα πολύ	22	55,0	55,0	85,0
	Πολύ	6	15,0	15,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

12. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Αδυναμία εισόδου της επιχείρησης σε νέες αγορές]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	6	15,0	15,0	15,0

	Λίγο	4	10,0	10,0	25,0
	Μέτρια	1	2,5	2,5	27,5
	Πάρα πολύ	17	42,5	42,5	70,0
	Πολύ	12	30,0	30,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

13. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Δυσκολία κάλυψης οικονομικών υποχρεώσεων σε ασφαλιστικά ταμεία κ.α.]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	5,0	5,0	5,0
	Λίγο	4	10,0	10,0	15,0
	Μέτρια	3	7,5	7,5	22,5
	Πάρα πολύ	16	40,0	40,0	62,5
	Πολύ	15	37,5	37,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

14. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Δυσκολία κάλυψης πάγιων λειτουργικών αναγκών]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	5,0	5,0	5,0
	Λίγο	5	12,5	12,5	17,5
	Μέτρια	3	7,5	7,5	25,0

	Πάρα πολύ	13	32,5	32,5	57,5
	Πολύ	17	42,5	42,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

15. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Σχεδιασμός νέων προϊόντων και υπηρεσιών]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		2	5,0	5,0	5,0
	Καθόλου	11	27,5	27,5	32,5
	Λίγο	6	15,0	15,0	47,5
	Μέτρια	4	10,0	10,0	57,5
	Πάρα πολύ	12	30,0	30,0	87,5
	Πολύ	5	12,5	12,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

16. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Μείωση του μεριδίου αγοράς]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		2	5,0	5,0	5,0
	Καθόλου	2	5,0	5,0	10,0
	Λίγο	2	5,0	5,0	15,0
	Μέτρια	9	22,5	22,5	37,5

	Πάρα πολύ	13	32,5	32,5	70,0
	Πολύ	12	30,0	30,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

17. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Δυσκολία κάλυψης υποχρεώσεων προς τράπεζες]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	5,0	5,0	5,0
	Λίγο	5	12,5	12,5	17,5
	Μέτρια	7	17,5	17,5	35,0
	Πάρα πολύ	13	32,5	32,5	67,5
	Πολύ	13	32,5	32,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

18. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Αδυναμία προώθησης και υποστήριξης της εικόνας της επιχείρησης]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		2	5,0	5,0	5,0
	Καθόλου	2	5,0	5,0	10,0
	Λίγο	7	17,5	17,5	27,5
	Μέτρια	4	10,0	10,0	37,5
	Πάρα πολύ	13	32,5	32,5	70,0
	Πολύ	12	30,0	30,0	100,0

	Total	40	100,0	100,0	

19. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Δυσκολία κάλυψης οικονομικών υποχρεώσεων προς προμηθευτές]

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	5	12,5	12,5	12,5
	Λίγο	5	12,5	12,5	25,0
	Μέτρια	6	15,0	15,0	40,0
	Πάρα πολύ	12	30,0	30,0	70,0
	Πολύ	12	30,0	30,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

20. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Μείωση θέσεων εργασίας μόνιμου εργατικού δυναμικού]

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	8	20,0	20,0	20,0
	Λίγο	4	10,0	10,0	30,0
	Μέτρια	11	27,5	27,5	57,5
	Πάρα πολύ	12	30,0	30,0	87,5
	Πολύ	5	12,5	12,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

21. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Μείωση μισθών εργαζομένων]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		2	5,0	5,0	5,0
	Καθόλου	10	25,0	25,0	30,0
	Λίγο	6	15,0	15,0	45,0
	Μέτρια	8	20,0	20,0	65,0
	Πάρα πολύ	5	12,5	12,5	77,5
	Πολύ	9	22,5	22,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

22. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες: [Φήμη και πελατεία]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	6	15,0	15,0	15,0
	Λίγο	8	20,0	20,0	35,0
	Μέτρια	15	37,5	37,5	72,5
	Πάρα πολύ	9	22,5	22,5	95,0
	Πολύ	2	5,0	5,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Στη συνέχεια οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να δηλώσουν τη συμφωνία τους με κάποιες προτάσεις. Το 85% είπαν πως συμφωνούν μέτρια έως πάρα πολύ με το ότι η πανδημία

θα είναι αιτία αλλαγών στον τρόπο λειτουργίας της εστίασης στην Ελλάδα, το 95% με το ότι το 2020 ήταν μια εντελώς χαμένη χρονιά για την ελληνική εστίαση, το 100% πως η πανδημία θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στην ελληνική εστίαση για τα επόμενα 2 χρόνια και το 50% συμφωνούν με το ότι η πανδημία θα είναι κάτι παροδικό που δε θα επηρεάσει περαιτέρω την εστίαση.

23. Σε τι βαθμό συμφωνείτε με τα παρακάτω: [Η πανδημία θα είναι αιτία αλλαγών στον τρόπο λειτουργίας της εστίασης στην Ελλάδα]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	4	10,0	10,0	10,0
	Λίγο	2	5,0	5,0	15,0
	Μέτρια	4	10,0	10,0	25,0
	Πάρα πολύ	18	45,0	45,0	70,0
	Πολύ	12	30,0	30,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

24. Σε τι βαθμό συμφωνείτε με τα παρακάτω: [Το 2020 ήταν μια εντελώς χαμένη χρονιά για την ελληνική εστίαση]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	2	5,0	5,0	5,0
	Μέτρια	3	7,5	7,5	12,5
	Πάρα πολύ	24	60,0	60,0	72,5
	Πολύ	11	27,5	27,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

25. Σε τι βαθμό συμφωνείτε με τα παρακάτω: [Η πανδημία θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στην ελληνική εστίαση για τα επόμενα 2 χρόνια]					

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Μέτρια	5	12,5	12,5	12,5
	Πάρα πολύ	14	35,0	35,0	47,5
	Πολύ	21	52,5	52,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

26. Σε τι βαθμό συμφωνείτε με τα παρακάτω: [Η πανδημία θα είναι κάτι παροδικό που δε θα επηρεάσει περαιτέρω την εστίαση]

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	17	42,5	42,5	42,5
	Λίγο	3	7,5	7,5	50,0
	Μέτρια	14	35,0	35,0	85,0
	Πάρα πολύ	2	5,0	5,0	90,0
	Πολύ	4	10,0	10,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να πούνε σε ποιο βαθμό κάποιοι παράγοντες μπορούν να βοηθήσουν την επιχείρησή τους να κάνει επανεκκίνηση μετά την πανδημία. Το 92,5% είπαν πως μέτρια έως πάρα πολύ μπορεί να τους βοηθήσει η εκμετάλλευση ευρωπαϊκών προγραμμάτων και χρηματοδοτήσεων, το 90% η συνεργασία τοπικών φορέων και επιχειρήσεων εστίασης, το 82,5% η ανάδειξη της μοναδικότητας και ιδιαιτερότητας της περιοχής, το 85% η ύπαρξη στρατηγικής με βάση τα νέα δεδομένα, το 70% η εστίαση σε συγκεκριμένα κοινά και το 72,5% η ενίσχυση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων εστίασης- τουρισμού.

27. Σε τι βαθμό οι ακόλουθοι παράγοντες μπορούν να βοηθήσουν την επιχείρησή σας να κάνει επανεκκίνηση μετά την πανδημία: [Η εκμετάλλευση ευρωπαϊκών προγραμμάτων και χρηματοδοτήσεων]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	3	7,5	7,5	7,5
	Μέτρια	8	20,0	20,0	27,5
	Πάρα πολύ	16	40,0	40,0	67,5
	Πολύ	13	32,5	32,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

28. Σε τι βαθμό οι ακόλουθοι παράγοντες μπορούν να βοηθήσουν την επιχείρησή σας να κάνει επανεκκίνηση μετά την πανδημία: [Η συνεργασία τοπικών φορέων και επιχειρήσεων εστίασης]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		2	5,0	5,0	5,0
	Λίγο	2	5,0	5,0	10,0
	Μέτρια	11	27,5	27,5	37,5
	Πάρα πολύ	13	32,5	32,5	70,0
	Πολύ	12	30,0	30,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

29. Σε τι βαθμό οι ακόλουθοι παράγοντες μπορούν να βοηθήσουν την επιχείρησή σας να κάνει επανεκκίνηση μετά την πανδημία: [Η ανάδειξη της μοναδικότητας και ιδιαιτερότητας της περιοχής]

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	2,5	2,5	2,5
	Λίγο	6	15,0	15,0	17,5
	Μέτρια	7	17,5	17,5	35,0
	Πάρα πολύ	7	17,5	17,5	52,5
	Πολύ	19	47,5	47,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

30. Σε τι βαθμό οι ακόλουθοι παράγοντες μπορούν να βοηθήσουν την επιχείρησή σας να κάνει επανεκκίνηση μετά την πανδημία: [Η ύπαρξη στρατηγικής με βάση τα νέα δεδομένα]

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		2	5,0	5,0	5,0
	Λίγο	4	10,0	10,0	15,0
	Μέτρια	9	22,5	22,5	37,5
	Πάρα πολύ	7	17,5	17,5	55,0
	Πολύ	18	45,0	45,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

31. Σε τι βαθμό οι ακόλουθοι παράγοντες μπορούν να βοηθήσουν την επιχείρησή σας να κάνει επανεκκίνηση μετά την πανδημία: [Η εστίαση σε συγκεκριμένα κοινά]

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		2	5,0	5,0	5,0
	Καθόλου	3	7,5	7,5	12,5
	Λίγο	7	17,5	17,5	30,0
	Μέτρια	10	25,0	25,0	55,0
	Πάρα πολύ	5	12,5	12,5	67,5
	Πολύ	13	32,5	32,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

32. Σε τι βαθμό οι ακόλουθοι παράγοντες μπορούν να βοηθήσουν την επιχείρησή σας να κάνει επανεκκίνηση μετά την πανδημία: [Η ενίσχυση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων εστίασης- τουρισμού]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		2	5,0	5,0	5,0
	Καθόλου	3	7,5	7,5	12,5
	Λίγο	6	15,0	15,0	27,5
	Μέτρια	6	15,0	15,0	42,5
	Πάρα πολύ	5	12,5	12,5	55,0
	Πολύ	18	45,0	45,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Τέλος, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να δηλώσουν τη σημαντικότητα της εφαρμογής κάποιων πολιτικών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στην εστίαση λόγω πανδημίας. Το 92,5% έκριναν μέτρια έως πάρα πολύ σημαντική τη στήριξη επιχειρήσεων εστίασης μέσω φοροελαφρύνσεων, το 90% τη στήριξη επιχειρήσεων

εστίασης μέσω χρηματοδοτήσεων και το 80% τη στήριξη επιχειρήσεων εστίασης μέσω παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών.

33. Σημαντικότητα της εφαρμογής των παρακάτω πολιτικών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στην εστίαση λόγω πανδημίας: [Στήριξη επιχειρήσεων εστίασης μέσω φοροελαφρύνσεων]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	3	7,5	7,5	7,5
	Μέτρια	6	15,0	15,0	22,5
	Πάρα πολύ	18	45,0	45,0	67,5
	Πολύ	13	32,5	32,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

34. Σημαντικότητα της εφαρμογής των παρακάτω πολιτικών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στην εστίαση λόγω πανδημίας: [Στήριξη επιχειρήσεων εστίασης μέσω χρηματοδοτήσεων]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	5,0	5,0	5,0
	Λίγο	2	5,0	5,0	10,0
	Μέτρια	3	7,5	7,5	17,5
	Πάρα πολύ	20	50,0	50,0	67,5
	Πολύ	13	32,5	32,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

35. Σημαντικότητα της εφαρμογής των παρακάτω πολιτικών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στην εστίαση λόγω πανδημίας: [Στήριξη επιχειρήσεων εστίασης μέσω παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών]					

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		2	5,0	5,0	5,0
	Καθόλου	1	2,5	2,5	7,5
	Λίγο	5	12,5	12,5	20,0
	Μέτρια	8	20,0	20,0	40,0
	Πάρα πολύ	6	15,0	15,0	55,0
	Πολύ	18	45,0	45,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Κεφάλαιο 5. Συμπεράσματα

Αυτή η μελέτη διερευνά τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, καθώς και στρατηγικές αντιμετώπισης αυτών των επιπτώσεων, στη βιομηχανία τροφίμων και ποτών στον νομό Θεσπρωτίας της Ελλάδας. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι, βραχυπρόθεσμα, οι επιπτώσεις της πανδημίας COVID19 περιλαμβάνουν το θάνατο του κεφαλαίου κίνησης και, συνεπώς, τη δυσκολία εκτέλεσης των λειτουργικών εξόδων, την καθυστέρηση στην αποπληρωμή τραπεζικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων, τη μείωση του μεριδίου αγοράς κ.ο.κ. Οι επιπτώσεις αναμφίβολα θα συνεχιστούν για μια πιο παρατεταμένη περίοδο, και μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα, οι επιπτώσεις αυτές ενδέχεται να περιλαμβάνουν μείωση της απόδοσης επένδυσης (ROI), περικοπές θέσεων εργασίας στον κλάδο, αρνητικές σχέσεις με εμπόρους, αναδιάρθρωση των αλυσίδων εφοδιασμού στο διαδικτυακό εμπόριο και μια συνολική μείωση της συμβολής του κλάδου στο ΑΕγχΠ. Η έρευνα αποκαλύπτει επίσης διάφορες στρατηγικές που μπορούν να υιοθετηθούν για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων. Αυτές οι στρατηγικές περιλαμβάνουν τη στήριξη επιχειρήσεων εστίασης μέσω φοροελαφρύνσεων, τη στήριξη επιχειρήσεων εστίασης μέσω χρηματοδοτήσεων και τη στήριξη επιχειρήσεων εστίασης μέσω παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Η συμβολή αυτής της μελέτης είναι αξιοσημείωτη, επειδή είναι η πρώτη μελέτη που διερευνά διεξοδικά τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στη βιομηχανία τροφίμων και ποτών και παρέχει δυνητικούς τρόπους μετριασμού αυτών των επιπτώσεων. Τα ευρήματα αυτής της μελέτης έχουν ουσιαστική σημασία τόσο για τη θεωρία όσο και για την πρακτική. Όχι μόνο ενισχύουμε τη βιβλιογραφία σχετικά με τις επιπτώσεις της πανδημίας στη βιομηχανία τροφίμων και ποτών, επιπλέον, θέτοντας τη Θεσπρωτία ως αντικείμενο της μελέτης, συμπληρώνουμε επίσης τη βιβλιογραφία για αυτόν τον κλάδο στο πλαίσιο των μικρών οικονομιών (Tumpra et al, 2019). Τα ευρήματα παρέχουν στους διευθυντές της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών μια σαφή κατανόηση των επιπτώσεων της πανδημίας COVID19, καθώς και οδηγίες για τον τρόπο αντιμετώπισης αυτών των επιπτώσεων.

Ενώ η μελέτη συμβάλλει ουσιαστικά σε αυτούς τους τομείς, μπορούν να σημειωθούν μερικοί περιορισμοί στην έρευνά μας. Πρώτον, η μελέτη χρησιμοποίησε μια προσέγγιση περιπτωσιολογικής μελέτης αντλώντας δεδομένα που συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίων. Παρόλο που έχουν γίνει όλα τα απαραίτητα βήματα στο στάδιο του ερευνητικού σχεδιασμού για τη βελτίωση της ακρίβειας και της αξιοπιστίας των

ευρημάτων, ωστόσο, η μελέτη στερείται γενίκευσης λόγω της φύσης της ερευνητικής μεθοδολογίας που χρησιμοποιήσαμε (Yin, 2009). Επομένως, στο μέλλον, θα μπορούσε να διεξαχθεί έρευνα μεγάλης κλίμακας για την επαλήθευση των στρατηγικών που παρέχονται σε αυτήν την έρευνα και για την αύξηση της γενικευσιμότητας των ευρημάτων.

Δεύτερον, η μελέτη βασίζεται σε δεδομένα που συλλέγονται από μικρές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εστίαση, στο νομό Θεσπρωτίας. Δεδομένου ότι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (MME) έναντι μεγάλων οργανισμών ποικίλλουν στις λειτουργίες και τις στρατηγικές τους (Karupiah *et al.*, 2020), τα ευρήματα ενδέχεται να μην αντικατοπτρίζουν πλήρως την κατάσταση μεταξύ των μεγάλων επιχειρήσεων. Επομένως, μια μελλοντική μελέτη θα μπορούσε να διερευνήσει τον αντίκτυπο και τις στρατηγικές στο πλαίσιο των μεγάλων επιχειρήσεων ή να συγκρίνει τα ευρήματα για τις μεγάλες επιχειρήσεις με εκείνα για τις MME. Επιπλέον, δεδομένου ότι οι επιπτώσεις της πανδημίας ποικίλλουν μεταξύ των βιομηχανιών (Paul & Chowdhury, 2020b), μελλοντικές μελέτες θα μπορούσε να διερευνήσει τις βιομηχανικές επιπτώσεις για να διερευνήσει πώς η πανδημία COVID-19 έχει επηρεάσει κάθε κλάδο.

Επιπλέον, η παρούσα μελέτη δεν επιχειρεί μια κατάταξη των επιπτώσεων και των στρατηγικών. Μια μελλοντική μελέτη που θα διερευνά τη σχετική σημασία των στρατηγικών μπορεί να είναι χρήσιμη για τις εταιρείες που αποφασίζουν πού πρέπει να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους πρώτα, καθώς, μαζί με τον υπόλοιπο κλάδο, επιδιώκουν να ανακάμψουν από την πανδημία.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Abraham, K. (2020), What is happening to unemployment in the post-Covid-19 labor market?, *IZA World of Labor*, available at: <https://wol.iza.org/opinions/what-is-happening-to-unemployment-in-the-postcovid-19-labor-market>

Alstadsæter, A., Bratsberg, B., Eielsen, G., Kopczuk, W., Markussen, S., Raaum, O., and Røed, K (2020), The First Weeks of the Coronavirus Crisis: Who Got Hit, When and Why? Evidence from Norway, NBER Working Paper No. 27131, DOI: 10.3386/w27131.

Annuar, A. (25 May 2020). A Covid-19 fatal tea: How Subang Jaya's Boba Street bubble burst. *Malay Mail*. Kuala Lumpur.

Aum, S., Lee, S. Y. (Tim), and Shin, Y. (2020a), COVID-19 Doesn't Need Lockdowns to Destroy Jobs: The Effect of Local Outbreaks in Korea, NBER Working Paper No. 27264, DOI: 10.3386/w27264.

Barrero, J. M., Bloom, N., and Davis, S. J. (2020), COVID-19 Is Also a Reallocation Shock. NBER Working Paper No. 27137, DOI: 10.3386/w27137.

Barrett, R. (3 April 2020). *Wisconsin farmers forced to dump milk as coronavirus slams a fragile dairy economy*. USA TODAY.

Béland, L. P., Brodeur, A., and Wright, T. (2020a), The Short-Term Economic Consequences of Covid-19: Exposure to Disease, Remote Work and Government Response, IZA discussion paper No 13159.

Béland, L. P., Brodeur, A., Mikola, D., and Wright, T. (2020b), The Short-Term Economic Consequences of Covid-19: Occupation Tasks and Mental Health in Canada, IZA Discussion Paper No 13254.

Belot, M., Choi, S., Tripodi, E., van den Broek-Altenburg, E., Jamison, J.C. and Papageorge, N. W. (2020), Unequal Consequences of COVID-19 across Age and Income: Representative Evidence from Six Countries, IZA Discussion Paper No 13366.

Bennedsen, M, Larsen, B.,Schmutte, I.and Scur, D. (2020), Preserving job matches during the COVID-19 pandemic: Firm-level evidence on the role of government aid, *Covid Economics: Vetted and real-time papers*, No. 27.

Betcherman, Gordon & Giannakopoulos, Nicholas & Laliotis, Ioannis & Pantelaiou, Ioanna & Testaverde, Mauro & Tzimas, Giannis, (2020). Reacting quickly and protecting jobs: The short-term impacts of the COVID-19 lockdown on the Greek labor market, GLO Discussion Paper Series 613, Global Labor Organization (GLO).

Borjas, G. J., and Cassidy, H. (2020), The Adverse Effect of the COVID-19 Labor Market Shock on Immigrant Employment, NBER Working Paper No. 27243, DOI: 10.3386/w27243.

Brinca, P., Duarte J., Faria-e-Castro, M. (2020). Measuring Sectoral Supply and Demand Shocks during COVID-19, Federal Reserve Bank of St. Louis Working Papers 2020-011 D, DOI: 10.20955/wp.2020.011.

Bureau of Labor Statistics, U.S. Department of Labor (2020), *Frequently asked questions: The impact of the coronavirus (COVID-19) pandemic on The Employment Situation for May 2020*, available at: <https://www.bls.gov/cps/employment-situation-covid19-faq-may-2020.pdf>

Cajner, T., Dod Crane, L., Decker, R., Hamins-Puertolas, A., and Kurz, C. J. (2020), Tracking Labor Market Developments during the COVID-19 Pandemic: A Preliminary Assessment, FEDS Working Paper No. 2020-030, DOI: 10.17016/FEDS.2020.030.

Campello, M., Kankanhalli, G., and Muthukrishnan, P. (2020), Tracking labor market developments during the covid-19 pandemic: A preliminary assessment, Technical report, NBER Working Paper No 27208.

CDC (11 February 2020). Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). Centers for Disease Control and Prevention. Retrieved 6 December 2020.

Cho, S.J., Winters, J. V. (2020), The Distributional Impacts of Early Employment Losses from COVID-19, IZA Discussion Paper No 13266.

Coibion, O., and Gorodnichenko, Y. and Weber, M. (2020), Labor Markets During the COVID-19 Crisis: A Preliminary View. NBER Working Papers No 27017.

Cowan, B. W. (2020), Short-run effects of COVID-19 on U.S. worker transitions. NBER Working Paper No 27315.

Fairlie, R. W., Couch, K., and Xu, H. (2020), The Impacts of COVID-19 on Minority Unemployment: First Evidence from April 2020 CPS Microdata, NBER Working Paper No. 27246, DOI: 10.3386/w27246.

Fairlie, R.W. (2020), The Impact of COVID-19 on Small Business Owners: Continued Losses and the Partial Rebound in May 2020, NBER Working Paper No 27462.

FAO. (2020). *Food Safety in the time of COVID-19*. Rome: FAO. 2020. doi:10.4060/ca8623en. ISBN 978-92-5-132408-0.

Garrote Sanchez, D., Gomez Parra, N., Ozden, C., Rijkers, B. (2020), Which Jobs Are Most Vulnerable to COVID-19? What an Analysis of the European Union Reveals, Research and Policy Brief No. 34, World Bank, Washington, DC, available at: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/33737>.

Gentilini, U., Almenfi, M., Dale, P., Lopez, A. V., Mujica, I. V., Quintana, R., and Zafar, U. (2020), Social Protection and Jobs Responses to COVID-19: A Real-Time Review of Country Measures (July 10, 2020), COVID-19 Living Paper Washington, D.C.: World Bank Group, available at: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/454671594649637530/pdf/Social-Protection-and-Jobs-Responses-to-COVID-19-A-Real-Time-Review-of-Country-Measures.pdf>

Goldsmith-Pinkham, P., Sojourner, A. (2020), *Predicting Initial Unemployment Insurance Claims Using Google Trends*, available at: https://paulgp.github.io/GoogleTrendsUINowcast/google_trends_UI.html.

Hamermesh, D. (2020), Measuring employment and unemployment – Primer and predictions, *IZA World of Labor*, available at: <https://wol.iza.org/opinions/measuring-employment-and-unemploymentprimer-and-predictions>

Hatayama, M., Viollaz, M. and Winkler, H. (2020a), Work from home: which jobs?, *Covid Economics: Vetted and Real-Time Papers*, No. 19.

Kong, D., Prinz, D. (2020), The impact of shutdown policies on unemployment during a pandemic, *Covid Economics: Vetted and Real-Time Papers*, No. 17.

Kurman, A.; Lale, E.; Ta, L. (2020). The Impact of COVID-19 on Small Business Employment and Hours: Real-Time Estimates With Homebase Data. Working Paper. http://www.andrekurmann.com/hb_covid

Lee J, Yadav M. (2020). The Rise of Anti-Asian Hate in the Wake of Covid-19. Social Science Research Council. Social Science Research Council. Retrieved 3 July 2020.

Mongey, S., Pilossoph, L., and Weingberg, A. (2020), Which workers bear the burden of social distancing measures? NBER Working Paper No 27085.

Montenovo, L, Jiang, X., Rojas, F. L., Schmutte, I. M., Simon, K. I., Weinberg B. A. and Wing, C. (2020), Determinants of disparities in covid-19 job losses, NBER Working Paper No 27132.

OECD (2020), *OECD Economic Outlook*, 2020 (1), OECD Publishing, Paris, available at: <https://doi.org/10.1787/0d1d1e2e-en>.

O'Shea, C. (22 April 2020). *Supernova's to begin re-opening as they list 15 of their restaurants that open this week*.

Paul SK, Chowdhury P (2020b) Strategies for managing the impacts of disruptions during COVID-19: an example of toilet paper. *Glob J Flex Syst Manag* 21:283-293. <https://doi.org/10.1007/s40171-020-00248-4> .

Pouliakas, K. (2020), Working at Home in Greece: Unexplored Potential at Times of Social Distancing?, IZA Discussion Paper No 13408.

Pouliakas, K., Branka, J. (2020), EU jobs at highest risk of Covid-19 social distancing: Is the pandemic exacerbating the labour market divide?, Cedefop Working Paper No 1, Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Rayner, J. (22 March 2020). *Chefs and restaurateurs fear they may go under after coronavirus closures*. The Observer. ISSN 0029-7712. Retrieved 22 March 2020.

Repko, M. (2 March 2020). *How grocery stores are trying to prevent 'panic buying' as coronavirus causes stockpiling, emptying shelves*. CNBC.

Rothwell, J. (2020), The effects of COVID-19 on international labor markets: An update, *Brookings*, available at: <https://www.brookings.edu/research/theeffects-of-covid-19-on-international-labor-markets-an-update/>.

Saltiel, F. (2020), Home working in developing countries, *Covid Economics: Vetted and Real-Time Papers*, No. 6.

Stankiewicz, K. (24 March 2020). *Starbucks CEO: Our experience tracking coronavirus in China shows US on 'very similar' path*. CNBC.

Tumpa TJ, Ali SM, RahmanMH, Paul SK, Chowdhury P, Rehman Khan SA (2019) Barriers to green supply chainmanagement: an emerging economy context. *J Clean Prod*, 236:117617. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.117617>.

World Bank (2020), Global economic prospects, *World Bank Group Flagship Report*.

Yin, R.K. (2009). *Case study research: design and methods*. Sage, Thousand Oaks, CA

Ξενόγλωσσοι δικτυακοί σύνδεσμοι

BBC News. (23 March 2020). *Greggs to close all stores to prevent virus spread*. <https://www.bbc.co.uk/news/technology-51999604>

"Grocers, Retailers Gear Up for Coronavirus as Demand Spikes". Cheddar. <https://cheddar.com/media/grocers-retailers-gear-up-for-coronavirus-as-demand-spikes>

Eater. (20 March 2020). *How Food Scenes Around the World Are Coping Amid Coronavirus*. <https://www.eater.com/2020/3/20/21188558/coronavirus-around-the-world-covid-19-food>

New Zealand Government Ministry of Health. (2020). *New Zealand Influenza Pandemic Plan A framework for action*. p. 38. <https://www.health.govt.nz/publication/new-zealand-influenza-pandemic-plan-framework-action>

Philippine Primer. (19 March 2020). Where to Order Food for Take Out and Delivery Amidst Enhanced Community Quarantine.

<https://primer.com.ph/blog/2020/03/19/where-to-order-food-for-take-out-and-delivery-amidst-enhanced-community-quarantine/>

Bloom, J. (26 March 2020). *How are food supply networks coping with coronavirus?*. BBC News. <https://www.bbc.com/news/business-52020648>

Brownfield, A. (20 March 2020). *Cincinnati restaurants ask feds for coronavirus bailout*. <https://www.bizjournals.com/cincinnati/news/2020/03/20/cincinnati-restaurants-ask-feds-for-coronavirus.html>

Ciolino, N. (2020). *Coronavirus in Delaware: Fallout from closing restaurants and bars*. delawarepublic.org.

Daim, N. (17 March 2020). *Restaurants, fast food outlets prepare for restricted movement order*. New Straits Times. <https://www.nst.com.my/news/nation/2020/03/575400/restaurants-fast-food-outlets-prepare-restricted-movement-order>

Davies, M. (26 March 2020). *Trump Says Restaurants Will Make a Comeback, Just Maybe With New Owners*. <https://www.eater.com/2020/3/26/21196308/trump-restaurants-comeback-coronavirus-covid-19-lol>

Dormer, D. (20 April 2020). *Cargill meat processing plant in High River to be idled after COVID-19 outbreak*. <https://calgary.ctvnews.ca/cargill-meat-processing-plant-in-high-river-to-be-idled-after-covid-19-outbreak-1.4904168>

Dryden, J. (17 April 2020). *358 cases of COVID-19 now linked to Cargill meat plant*. CBC News. <https://www.cbc.ca/news/canada/calgary/cargill-deena-hinshaw-covid-19-1.5536916>

Dunne, A. (19 May 2020). *Krispy Kreme announce reopening of Blanchardstown store with drive through service for frontline workers*. Dublin Live. <https://www.dublinlive.ie/news/krispy-kreme-announce-reopening-blanchardstown-18275942>

Foote, N. (2 April 2020). *Innovation spurred by COVID-19 crisis highlights 'potential of small-scale farmers*. <https://www.euractiv.com/section/agriculture->

[food/news/innovation-spurred-by-covid-19-crisis-highlights-potential-of-small-scale-farmers/](#)

Fu, J. (8 April 2020). *Why farmers are dumping milk while grocery stores report dairy shortages*. The Counter. <https://thecounter.org/farmers-dumping-milk-dairy-shortages-covid-19-coronavirus/>

Gangitano, A. (18 March 2020). *Restaurant industry estimates \$225B in losses from coronavirus*. TheHill. <https://thehill.com/business-a-lobbying/business-a-lobbying/488223-restaurant-industry-estimates-225b-in-losses-from>

globalmeatnews.com. *New Zealand butcher shops deemed 'non-essential*.

Hanbury, M. (2020). *McDonald's is closing all of its restaurants in the UK as the coronavirus pandemic rages on*. Business Insider. <https://www.businessinsider.com/mcdonalds-closes-uk-ireland-restaurants-amid-coronavirus-pandemic-2020-3>

Harvey, F. (9 June 2020). *World faces worst food crisis for at least 50 years, UN warns*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/society/2020/jun/09/world-faces-worst-food-crisis-50-years-un-coronavirus>

IMF Blog (2020). *The Great Lockdown: Worst Economic Downturn Since the Great Depression*. IMF Blog. Retrieved 23 April 2020. <https://blogs.imf.org/2020/04/14/the-great-lockdown-worst-economic-downturn-since-the-great-depression/>

Justin (19 May 2020). *Several SS15's Bubble Tea Shops Have Closed & Are Now Up For Sale*. <https://hype.my/2020/188321/several-ss15-bubble-tea-shops/>

Keil, J. G. (23 March 2020). *NYC restaurants stop offering takeout due to coronavirus crisis*. New York Post.

Mali, M. (17 March 2020). *Restaurant industry reeling under coronavirus*. TheHill. <https://thehill.com/business-a-lobbying/business-a-lobbying/488110-restaurant-industry-reeling-under-coronavirus>

Maze, J. (2020). *Vapiano says coronavirus might push it into bankruptcy*. Restaurant Business. <https://www.restaurantbusinessonline.com/financing/vapiano-says-coronavirus-might-push-it-bankruptcy>

McNulty, F. (12 May 2020). *Some McDonald's outlets to reopen in Dublin next week*. RTÉ News and Current Affairs. <https://www.rte.ie/news/business/2020/0512/1137965-some-mcdonalds-drive-thrus-to-reopen-may-18/>

McNulty, F. (22 April 2020). *Supermac's to reopen for limited food services*. RTÉ News and Current Affairs. <https://www.joe.ie/life-style/supermacs-reopen-number-outlets-limited-food-services-696735>

Murray, S. (15 July 2020). *Reopening of pubs and nightclubs postponed until 10 August, Taoiseach confirms*. TheJournal.ie.

Naylor, T. (22 March 2020). *How restaurants are scrambling to reinvent themselves in the wake of coronavirus*. The Guardian. ISSN 0261-3077.

Ní Aodha, Gráinne (4 August 2020). *Phase Four postponed: Pubs to stay closed, five destinations taken off Green List, and masks mandatory in shops from 10 August*. TheJournal.ie.

Noguchi, Y. (22 March 2020). *Closed All At Once: Restaurant Industry Faces Collapse*. NPR.org.

Pham, S. (27 January 2020). *How the coronavirus is already hurting global business*. CNN. <https://www.hartfordbusiness.com/article/how-the-coronavirus-is-already-hurting-global-business>

Ramirez, E. (2020). *The Restaurant Industry Needs A Coronavirus Bailout. Will They Get It?*. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/elvaramirez/2020/03/19/the-restaurant-industry-needs-a-coronavirus-bailout-will-they-get-it/>

Reuters (4 May 2020). *Tyson Foods says coronavirus will continue to limit U.S. meat supply*. Yahoo Finance. <https://www.checkout.ie/fresh-produce/tyson-foods-says-coronavirus-will-continue-to-limit-us-meat-supply-97506>

Severson, K.; Yaffe-Bellany, D. (20 March 2020). *Independent Restaurants Brace for the Unknown*. The New York Times. ISSN 0362-4331. <https://www.nytimes.com/2020/03/20/dining/local-restaurants-coronavirus.html>

Somvichian-Clausen, A. (2020). *How NYC's restaurant industry is surviving amid coronavirus closures.* TheHill. <https://thehill.com/changing-america/respect/accessibility/488670-how-nycs-restaurant-industry-is-surviving-amid>

Vin Ang, M. (19 May 2020). *Netizens Grieve Possible Closure Of Several Bubble Tea Shops In SS15.* Says Sdn Bhd. <https://says.com/my/news/netizens-grieve-possible-closure-of-several-bubble-tea-shops-in-ss15>

Wong, A. (3 May 2020). *McDonald's Malaysia will not open for dine-in customers on 4th May.* SoyaCincau. <https://soyacincau.com/2020/05/03/mcdonalds-malaysia-will-not-open-for-dine-in-customers-on-4th-may/>

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
(ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΩΗΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ)

Το παρόν ερωτηματολόγιο υποβάλλεται στο πλαίσιο διεξαγωγής ακαδημαϊκής έρευνας για τις ανάγκες εκπόνησης πτυχιακής εργασίας με τίτλο «*Η Επίδραση της Πανδημίας σε Επιχειρήσεις Εστίασης του Νομού Θεσπρωτίας*» στο Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Πρώην Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, με έδρα την Ηγουμενίτσα). Στόχος της έρευνας είναι να διερευνήσει την επίδραση που είχε και έχει η πανδημία στον κλάδο της εστίασης στο νομό Θεσπρωτίας.

Λαμβάνοντας υπόψη τη συμβολή σας στην επιτυχή διεκπεραίωση της μελέτης αυτής, ζητούμενο αποτελεί η ειλικρινής κατάθεση των απόψεών σας. Εκφράζουμε εκ των προτέρων τις ευχαριστίες μας.

Δήλωση εμπιστευτικότητας: Το παρόν ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο. Τα στοιχεία που θα προκύψουν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τους σκοπούς της έρευνας-μελέτης, παραμένοντας αυστηρά εμπιστευτικά.

Για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση παρακαλώ επικοινωνήστε μαζί μας. Μπέλλος Ευάγγελος vag.mpellos@yahoo.gr, Αναστασόπουλος Βασίλειος anastaso23@gmail.com.

Ερωτηματολόγιο

A. Δημογραφικά

1. Φύλο:

ο Άνδρας

ο Γυναίκα

2. Η ηλικία σας είναι:

ο έως και 30 ετών καλύτερα

ο 31-40

ο 41-50

ο 51-60

ο άνω των 60

3. Το μορφωτικό σας επίπεδο είναι:

Δημοτικό	
Γυμνασίου	
Λυκείου	
ΑΕΙ-ΤΕΙ	
Μεταπτυχιακές σπουδές	

4. Οικογενειακή κατάσταση:

ο Άγαμος/η

- ο Έγγαμος/η με παιδιά
- ο Έγγαμος/η χωρίς παιδιά
- ο Διαζευγμένος/η
- ο Χήρος/α

5. Αριθμός μελών οικογένειας :

- ο 1-2 άτομα
- ο 3-4 άτομα
- ο Από 5 άτομα και άνω

6. Καθαρό εισόδημα :

- ο Έως 6.000 €
- ο 6.001-12.000€
- ο 12.001-20.000 €
- ο 20.001 - 30.000 €
- ο Πάνω από 30.000€

7. Σε ποια κατηγορία εστίασης ανήκει η επιχείρησή σας;

Α. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	
1. Επιχειρήσεις μαζικής εστίασης παρασκευής και διάθεσης πρόχειρου γεύματος	
2. Επιχειρήσεις μαζικής εστίασης παρασκευής και προσφοράς πλήρους γεύματος.	

3.Επιχειρήσεις παρασκευής ή και προσφοράς τροφίμων και ποτών σε κινητούς ή προσωρινούς χώρους.	
Β. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ ΛΟΓΟ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΩΝ ΠΟΤΩΝ	
1.Επιχειρήσεις Αναψυχής (καφενεία, open bar, αναψυκτήρια και τα όμοια)	
2.Κέντρα Διασκέδασης.	
3.Στεγασμένοι και Υπαίθριοι χώροι Εκδηλώσεων	

Β. Απόψεις για την επίδραση της πανδημίας στην εστίαση

1. Σε τι βαθμό έχει επηρεαστεί από την πανδημία η επιχείρησή σας αναφορικά με τους ακόλουθους παράγοντες:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Έσοδα- τζίρος- κύκλος εργασιών					
Δυνατότητα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας					
Αλλαγή στον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης					
Αδυναμία ολοκλήρωσης προγράμματος					

επέκτασης ή επένδυσης					
Αδυναμία εισόδου της επιχείρησης σε νέες αγορές					
Δυσκολία κάλυψης οικονομικών υποχρεώσεων σε ασφαλιστικά ταμεία κ.α.					
Δυσκολία κάλυψης πάγιων λειτουργικών αναγκών					
Σχεδιασμός νέων προϊόντων και υπηρεσιών					
Μείωση του μεριδίου αγοράς					
Δυσκολία κάλυψης υποχρεώσεων προς τράπεζες					
Αδυναμία προώθησης και υποστήριξης της εικόνας της επιχείρησης					
Δυσκολία κάλυψης οικονομικών					

υποχρεώσεων προς προμηθευτές					
Μείωση θέσεων εργασίας μόνιμου εργατικού δυναμικού					
Μείωση μισθών εργαζομένων					
Φήμη και πελατεία					

2. Σε τι βαθμό συμφωνείτε με τα παρακάτω:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Η πανδημία θα είναι αιτία αλλαγών στον τρόπο λειτουργίας της εστίασης στην Ελλάδα					
Το 2020 ήταν μια εντελώς χαμένη χρονιά για την ελληνική εστίαση					
Η πανδημία θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στην ελληνική εστίαση					

για τα επόμενα 2 χρόνια					
Η πανδημία θα είναι κάτι παροδικό που δε θα επηρεάσει περαιτέρω την εστίαση					

3. Σε τι βαθμό οι ακόλουθοι παράγοντες μπορούν να βοηθήσουν την επιχείρησή σας να κάνει επανεκκίνηση μετά την πανδημία:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Η εκμετάλλευση ευρωπαϊκών προγραμμάτων και χρηματοδοτήσεων					
Η συνεργασία τοπικών φορέων και επιχειρήσεων εστίασης					
Η ανάδειξη της μοναδικότητας και ιδιαιτερότητας της περιοχής					
Η ύπαρξη στρατηγικής με βάση τα νέα δεδομένα					

Η εστίαση σε συγκεκριμένα κοινά					
Η ενίσχυση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων εστίασης-τουρισμού					

4. Σημαντικότητα της εφαρμογής των παρακάτω πολιτικών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στην εστίαση λόγω πανδημίας:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Στήριξη επιχειρήσεων εστίασης μέσω φοροελαφρύνσεων					
Στήριξη επιχειρήσεων εστίασης μέσω χρηματοδοτήσεων					
Στήριξη επιχειρήσεων εστίασης μέσω παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών					